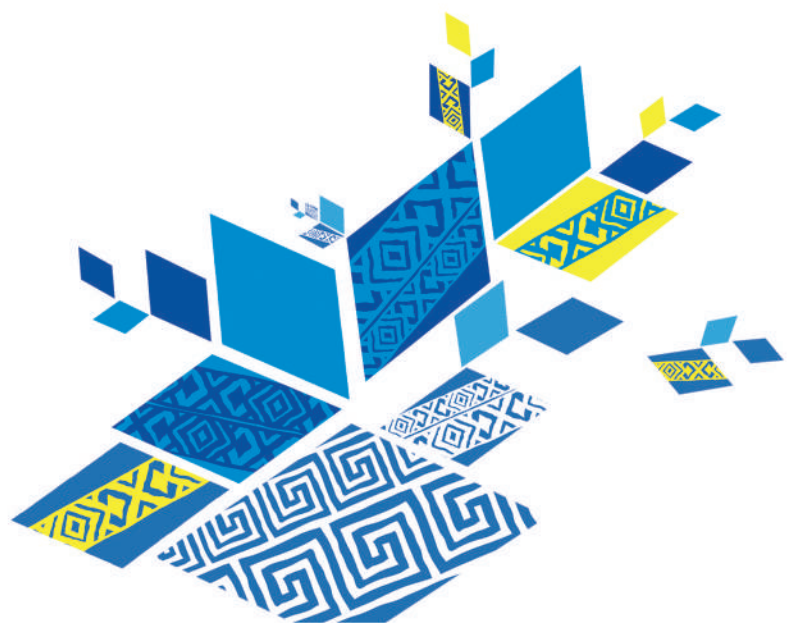

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ОЛІМПІЙСЬКИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНИ

М. М. Булатова

ТВІЙ ПЕРШИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ ПУТІВНИК

ТВІЙ ПЕРШИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ ПУТІВНИК

Зміст

Стародавні Олімпійські ігри	9
Започаткування	10
Учасники Олімпійських ігор	16
Програма Олімпійських ігор у Стародавній Греції	20
Інші Ігри Стародавньої Греції	28
Легенди і міфи Стародавньої Греції	31
Сучасні олімпійські Ігри	41
П'єр де Кубертен і його мрія	43
Олімпізм	47
Основні олімпійські цінності	48
Олімпійські символи і церемонії	49
Символи	49
Олімпійські кільця	49
Олімпійське гасло	49
Олімпійська емблема	50
Олімпійський прапор	50
Олімпійський вогонь	50
Естафета олімпійського вогню	51
Олімпійський гімн	54
Церемонії Ігор	54
Церемонія відкриття	54
Олімпійська клятва	54
Церемонія нагородження	55
Церемонія закриття	56
Олімпійське селище	57
Талісмани	58
Олімпійські смолоскипи	60

Міжнародна олімпійська система..... 62

Президенти МОК.....	63
Міжнародні спортивні федерації.....	64
Національні олімпійські комітети.....	64
АНОК.....	65
Місія АНОК.....	66
Олімпійська солідарність МОК.....	67
Партнерство олімпійського руху.....	67
Партнерство МОК.....	68

Ігри, що підкорили світ..... 77

Види спорту у програмах Ігор Олімпіад.....	84
Види спорту в зимових Олімпійських іграх.....	85
Визначні спортивні досягнення.....	86
Чесна гра в спорті.....	91
Участь жінок в олімпійському спорті.....	92
Технічний прогрес на службі Олімпійських ігор.....	93
Засоби масової інформації.....	94

Випробування в олімпійському спорті . 95

Допінг.....	95
Травматизм.....	96
Необ'єктивне суддівство.....	96
Охорона довкілля.....	97
Безпека.....	97

Європейські олімпійські комітети....103

Європейські юнацькі олімпійські фестивалі.....	105
Європейські ігри.....	114

Олімпійська Україна..... 119

Олімпійські чемпіони незалежної України.....	121
Талісмани олімпійської збірної України — Лелеченята.....	125

УДК 796.032(036)
ББК 75.4(0) 90 я 23
Б 90

Схвалено комісією з фізичної культури науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист Інституту модернізації змісту освіти МОН України № 2.1/12 – Г– 313 від 03.06.2016 р.)

Видання Національного олімпійського комітету України

У виданні використано матеріали Комісії МОК з культури та освіти, архівів Олімпійського музею в Лозанні (Швейцарія), Паризького центру П'єра де Кубертена, Міжнародної олімпійської академії, Національного олімпійського комітету Греції

Булатова М. М. Твій перший олімпійський путівник / М. М. Булатова. – [5-е вид. доп.]. – К., 2017. – 128 с.

У навчальному посібнику подано інформацію про історію Олімпійських ігор, становлення та розвитку сучасного олімпійського руху, основні принципи, значущість олімпізму та його цінностей для суспільства та кожної людини. Сторінки книги знайомлять з олімпійськими видами спорту та досягненнями атлетів світу й України на Олімпійських іграх.

Для учнів, учителів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій та широкого загалу читачів, які цікавляться олімпійським спортом.

© М. М. Булатова

Юний друже!

Любов до спорту об'єднує людей у всьому світі, а цей олімпійський путівник поведе тебе стежками історії, славетних змагань чотириріччя, познайомить з ушавленими олімпійцями світу.

Сторінки книги розкриють перед тобою події Олімпійських ігор як Стародавньої Греції, так і останніх найголовніших стартів сучасності. Ти дізнаєшся, де, як і коли зародились Олімпійські ігри, як вони занепали, а також про їх славне відродження П'єром де Кубертеном. Тобі буде цікаво дізнатися як вшановували переможців. Для тебе відкриється значення найголовніших олімпійських принципів та ідей, ти упевнишся, що це не тільки спортивні звершення, а й перемоги ідеалів моралі: гуманності, справедливості, рівності та доброчесності.

Історія олімпізму рясніє іменами видатних спортсменів, які прославили свої країни та дали гідний приклад для наслідування. Вчися у них виховувати силу та незламність духу, волю до перемоги.

Чарівний світ олімпізму кличе тебе! Тож увійди до нього зі щирим серцем та відкритою душею!

*Президент Національного олімпійського комітету
України, олімпійський чемпіон,
Герой України*

Сергій БУБКА

Передмова

Ідеали, покладені в основу Олімпійських ігор Стародавньої Греції, дуже важливі для людства. Вони не лише дозволили відродити Олімпійські ігри, а й зробили олімпійський рух благородним і популярним явищем, що охоплює всі континенти і країни, які перетворили олімпійський спорт у свято миру, дружби і прогресу, гармонії тіла й духу, величі розуму і справедливості.

Поширенням знань про олімпізм і Олімпійські ігри займається багато організацій. На міжнародному рівні — Комісія Міжнародного олімпійського комітету з культури та олімпійської освіти, Міжнародна олімпійська академія, що знаходиться в Олімпії — місці проведення давньогрецьких Олімпійських ігор, Олімпійський музей, створений за ініціативи президента МОК Хуана Антоніо Самаранча, що знаходиться у швейцарському місті Лозанна. На національному рівні — комісія з культури та олімпійської освіти Національного олімпійського комітету України й Олімпійська академія України. Ці організації проводять велику роботу з популяризації олімпійського спорту та ідей олімпізму, з розвитку системи олімпійської освіти серед населення нашої країни.

Ця книга створена на основі рекомендацій Міжнародного олімпійського комітету й Міжнародної олімпійської академії з розвитку системи олімпійської освіти молоді всіх країн світу, що мають спонукати молодь до розвитку талантів і можливостей, оптимістичного погляду у майбутнє, прагнення до здорового способу життя.

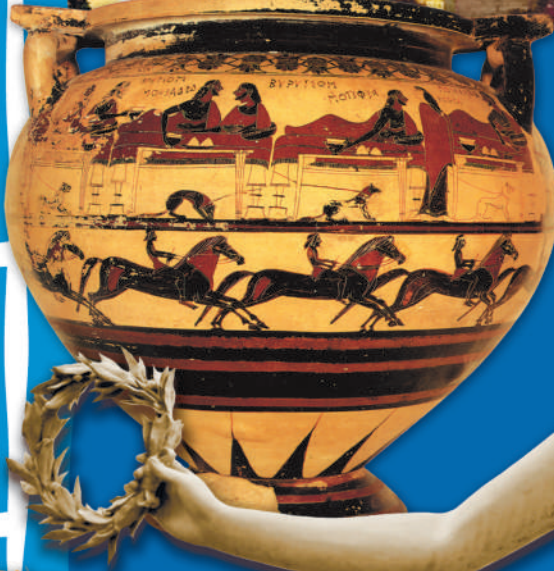

Ти маєш унікальну можливість заглянути за лаштунки історії зародження та проведення Олімпійських ігор на давньогрецькій землі, ознайомитися з Олімпією, легендами та міфами того часу, пізнати розмах, велич та проблеми сучасного олімпійського руху, а також довідатися про успіхи українських атлетів на найпрестижніших спортивних форумах чотириріччя — Олімпійських іграх. Крім цього матимеш нагоду самостійно удосконалювати свої знання, відповідаючи на запитання.

Дуже важливо, щоб ти сам щодня активно займався спортом у своєму дворі, парку, спортивному клубі та школі. І якщо навіть не досягнеш вершин Олімпу, обов'язково отримаєш від такої рухової активності відчуття радості й бадьорості. Тебе вирізнятимуть воля, чесність та порядність. Значущими стануть прагнення до справедливої гри у команді, повага до суперника та рішень арбітрів. Ти будеш красивим, привабливим та здоровим. Все це допомагатиме тобі у життєвому зростанні.

*Президент
Олімпійської академії України,
професор
Марія БУЛАТОВА*

Стародавні Олімпійські Ігри

У далекі часи, близько трьох тисячоліть тому, коли переважна частина сучасної Європи була заселена дикими племенами, на півдні Балканського півострова та на прилеглих до нього островах процвітала дивна держава — **Еллада**, населенням якої був вільний і талановитий народ — **елліни**.

На зміну попередньому родовому ладу прийшли **міста-держави** зі своїм політичним устроєм, структурою господарства, культурою, освітою та вихованням.

Найважливішим елементом культури стародавніх греків була **агоністика** — принцип змагальності. Його втілювали в різних сферах життя — роботі, мистецтві та спорті — з метою досягнення найкращого результату, визнання, прославлення сфер діяльності, примноження особистого престижу і слави міст-держав.

Змагання давали людині можливість повірити у свої сили, усвідомити найвищі цінності життя. У переможцях змагань вбачали образ божества, оскільки боги у греків були наділені людськими рисами.

Стародавні греки вбачали у красі людини не тільки зовнішні форми, а й такі якості, як сміливість і силу, благородство і доброту, спритність і витривалість, поєднання фізичної досконалості з моральними переконаннями та здатністю до творчої діяльності.

Цей морально-естетичний ідеал давньогрецької культури, який поєднував гармонію тілесної, розумової та духовної досконалості, мав назву — **калокагатія**.

Тілесна досконалість, розумова і духовна сила для греків були основними принципами, які проявлялись і на спортивних аренах.

Карта Греції

Прометей. Нікола Себастьян Адам. 1762 р. Лувр. Париж

Започаткування

Олімпійські ігри зародилися у Стародавній Греції ще у VIII ст. до н. е. і регулярно проводилися понад тисячу років. Зародження Олімпійських ігор пов'язують із легендарними іменами міфічного героя Геракла, царя Пелопса, спартанського законодавця Лікурга та елідського царя Іфіта.

Вважають, що перші Олімпійські ігри Стародавньої Греції відбулися у 776 р. до н. е., коли офіційно було зафіксовано ім'я першого переможця Ігор — пекаря з Елліди — **Коройба**.

Олімпійські ігри не мали точної календарної дати проведення. Вони відбувалися кожні 4 роки на честь найвеличнішого з богів Олімпу, володаря усіх богів і людей — Зевса Олімпійського.

Зевс Олімпійський – найвеличніший з усіх безсмертних богів Олімпу, володар богів і людей. Його зброєю були грим і блискавка, а влада поширювалася на Землю і Небо.

Стародавні Олімпійські ігри відбувалися у селищі **Олімпія**, яке для греків було священним місцем, у державі **Еліда** на півострові **Пелопоннес**. Воно розташовувалося на правому березі річки **Алфей** біля підніжжя гори **Кронос**. У ті часи Олімпія була **релігійним, культурним і торговим центром** Стародавньої Греції. В Олімпії священними місцями вважали гору Кронос, оливий гай **Алтис**, курган **Пелопса**, вівтарі **Геракла, Геї** й **Гіпподамії**.

Храм (1) і вівтар (2) Зевса в Олімпії

Проте найбільш значущим місцем поклоніння стародавніх греків був **вівтар Зевса**, споруджений у X ст. до н.е. За легендою, Зевс спрямував свою блискавку з Олімпу, якою вказав місце встановлення вівтаря.

Триста років проводились Олімпійські ігри у селищі Олімпія і тільки у 472 р. до н.е. було прийнято рішення збудувати найвеличніший храм володарю богів та людей – Зевсу Олімпійському.

Неповторною окрасою цього храму, одним із семи чудес стародавнього світу, була **статуя Зевса Олімпійського**. Вона знаходилась всередині храму Зевса, мала висоту 17 м і була виготовлена із цінних порід дерева, слонов'ячої кістки, золота.

ЦІКАВО

Розміри фігур людей і коней скульптурних композицій на фронтонах храму Зевса істотно перевершують реальні, надаючи величі пропорціям, властивим легендарним істотам

Стародавня Олімпія була загально визнаним культовим центром усієї Греції, оскільки тут розташовувалося багато святилищ. Значна кількість священнослужителів постійно перебувала в **Олімпії**. Для них було збудовано **Теоколейон**, який слугував їхньою резиденцією.

Вишуканою окрасою Олімпії був **Філіппейон**, розташований біля священного гаю Алтис. Єдина споруда в Алтисі округлої форми була збудована на замовлення імператора Філіппа Македонського на честь перемоги при Хероні в 338 р. до н.е., тому і названа на його честь. Цією будівлею імператор бажав віддячити Зевсові за перемогу.

У 150 р. до н.е. в Олімпії Герод Аттикус на честь своєї дружини спорудив водогін та будівлю. Ця унікальна, для тих часів, споруда мала назву — **Німфеон (Екседра)**.

До наших днів дійшла галерея з назвою колонада Ехо, розташована у священному Алтисі. Завдяки своїм акустичним властивостям відлуння в ній повторює проголошений звук 7 разів. Це було використано для підсилення проголошених імен олімпійських чемпіонів, щоб їх чули глядачі, які спостерігали за змаганнями.

Найбільшою за розмірами спорудою був **гостьовий будинок** для офіційних осіб, які прибували до Олімпії. Він мав назву **Леонідайон** — на честь свого архітектора і мецената.

5 із 7 чудес стародавнього світу були грецького походження

1. Статуя Зевса Олімпійського
2. Статуя Геліоса в Родосі (Колос Родоський)
3. Галікарнаський мавзолей
4. Храм Артеміді в Ефесі
5. Александрійський маяк

Вид на стародавню Олімпію:

1. храм Зевса; 2 — храм Гері;
3. Німфеон; 4 — скарбниці;
5. гора Кронос;
6. Метроон; 7 — курган Пелопса

Александр Македонський. Фрагмент мозаїки.

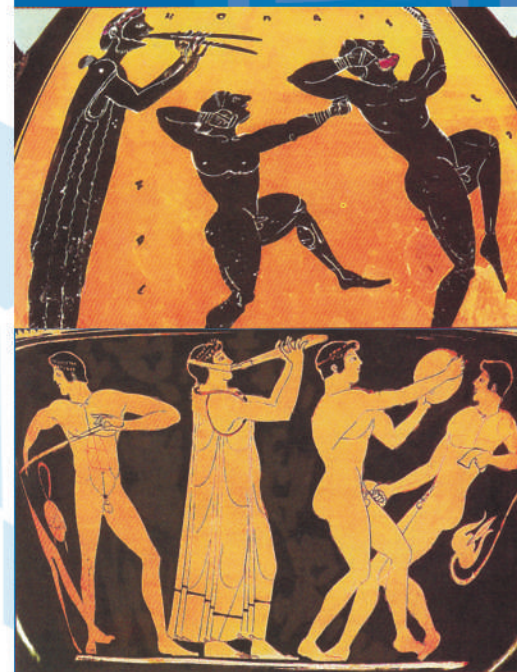
Сучасний вигляд та реконструкція Філіппейону в Олімпії

На території Олімпії знаходились і спортивні споруди, що дозволяло проводити грандіозні спортивні змагання. Тут були побудовані **гімнасій** — споруду, що являла собою відкритий простір, оточений колонадою, де було відміряно доріжку, котра дорівнювала олімпійській дистанції — один **стадій**; **палестра**, у внутрішньому дворі якої атлети займалися **боротьбою**, **панкратіоном** та **кулачними боями**.

Стародавні греки, як відомо, приділяли багато уваги культурі тіла, стежили за чистотою і станом своєї шкіри. Тому в Олімпії було побудовано **Героон** — споруду круглої форми з майданчиком усередині, на якому розміщувались гарячі лазні.

Сцени із життя давньогрецької школи.

Крилата богиня відплати Немезида, яка карала за порушення громадських і моральних норм, а також роздавала людям за їхніми діями долю або неволю. Богиню зображали з атрибутами контролю (ваги, вуздечка), покарання (меч або батіг) і швидкості (крилата колісниця, запряжена грифонами). Вона є синонімом неухильного покарання

Сучасний вигляд на вхід до давнього стадіону в Олімпії

Перший стадіон в Олімпії було побудовано у VI ст. до н.е. На вході до олімпійського стадіону стояли статуї богині Немезиди, яка карала хитрунів та обманщиків. Вхід прикрашала мармурова арка — крипт, через який входили тільки учасники Ігор, жреці та судді.

Бігова доріжка стародавнього стадіону дорівнювала одному стадію — 192,28 м. Міфи свідчать, що він був відміряний самим Гераклом і дорівнював 600 його стопам. Бігових доріжок на стадіоні тоді не розмічали. Проте, за свідченням істориків, відстань, що розділяла атлетів під час старту, дорівнювала чотирьом олімпійським футам (стопам) — 1,25 м.

Балбідіс – лінія старту на стародавньому стадіоні

ЦІКАВО

Старт під час змагань з бігу відбувався від спеціальної поздовжньої кам'яної плити з двома паралельними заглибленнями, у які бігун ставив свої ступні, що забезпечувало однакові для всіх спортсменів умови. Від V ст. до н. е. для запобігання фальстарту винайшли штучну перепону — горизонтально натягнуту перед атлетами, мотузку.

За змаганнями на давньогрецькому стадіоні могли спостерігати 45 000 – 50 000 глядачів, які розташовувались на пагорбах, що оточували долину. Перед початком олімпійських змагань **геральд** запитував у глядачів, чи знають вони що-небудь негативне про атлета. Вигуки глядачів **«Axios, Axios, Axios»** означали, що він був гідним громадянином Греції і мав право бути учасником Ігор.

У давнину Олімпійські ігри приваблювали учасників і гостей з усіх грецьких міст-держав та колоній на узбережжі Середземного моря. Вони вважались національним святом та оголошувались днями загального миру. Війни зупиняли, ніхто не мав права застосовувати зброю і навіть вносити її на територію Еліди. Ця традиція називалась **«Екехерія»**. Вперше олімпійське перемир'я уклали царі **Спарти, Еліди та Писи – Лікурґ, Іфіт та Клейстен**.

Текст цього священного перемир'я, записаного на бронзовому диску, забороняв війни на час, необхідний для прибуття греків до Еліди, підготовки атлетів до Ігор, участі у змаганнях та повернення додому.

Глядачі олімпійських змагань розміщувалися на схилах гори Кронос.

Олімпійські ігри в давнину вважали національним святом та оголошували днями загального миру. Війни зупинялися, ніхто не мав права не тільки застосовувати зброю, а й навіть вносити її на територію Еліди. Усіх, хто прибував в Олімпію, вважали гостями Зевса. Кожен, хто ображав подорожнього (мандрівника), підлягав прокляттю та штрафу.

ЦІКАВО

Іноді траплялися випадки, коли стародивні греки порушували священне перемир'я. На всіх, хто порушував перемир'я, накладали штраф — 2 міни з кожного воїна.

Учасники Олімпійських Ігор

Учасниками Ігор могли бути вільні греки — **чоловіки та юнаки**, які не порушували закон. До Ігор не допускали варварів (чужоземців), рабів та жінок. Той, хто бажав змагатися, був зобов'язаний прибути до Еліди **за місяць** до Ігор. Перш ніж отримати дозвіл на виступ в Олімпії, атлет повинен був провести тридцятиденне тренування в Еліді. **Елланодики** – судді – були присутні на всіх заняттях атлетів перед Іграми. Вони складали остаточний список учасників Ігор і встановлювали послідовність їхнього виступу. Під час Ігор елланодики в пурпурних шатах урочисто розміщувались на спеціальних підвищеннях і стежили за дотриманням правил і порядку проведення змагань. Таким чином, організатори забезпечували цікаві і захоплюючі змагання.

Майбутній учасник Олімпійських ігор давав **клятву** перед статуєю Зевса. Він повідомляв, що за своїм походженням є греком, народженим від вільних батьків, не перебував під судом, обіцяв змагатися чесно, не порушуючи правил і не застосовуючи нечесних прийомів для досягнення перемог над суперником.

Учасники античних Олімпійських ігор

Елланодики — судді олімпійських змагань

ЦІКАВО

Одним із давньогрецьких божеств, яке персоніфікувало абстрактну ідею натхнення, окрилення і перемоги, був Агон. З Агоном пов'язували все, що робила людина для реалізації своїх мрій і надій.

Голова богині Гери

Біг був єдиним видом змагань на Іграх Гери. Учасниці Ігор Гери були вдягнені в хітони трохи вище колін, з оголеним правим плечем.

Жінкам, за винятком одної — жриці храму богині Деметри, категорично заборонялося бути присутніми на олімпійському стадіоні. Проте, діви царського походження мали право виставляти своїх коней для участі у перегонах. Цим правом скористалась донька спартанського царя Агесилая Кініска. Її колісниця прийшла першою на Іграх 96-ї Олімпіади 396 р. до н.е. Кініска стала першою жінкою-переможницею Олімпійських ігор. В Олімпії їй було споруджено пам'ятник.

Для жінок кожні 4 роки в Олімпії проводилися Ігри на честь богині Гери, які проходили за місяць перед Олімпійськими іграми або через місяць після них.

Учасниці жіночих змагань виступали на Іграх відповідно до вікових категорій — у трьох вікових групах. Вони змагались у хітонах трохи вище колін, з оголеним правим плечем. Біг був єдиним видом змагань на цих Іграх. Змагальна дистанція учасниць Ігор становила 5/6 стадія.

Переможницю у кожній з трьох вікових груп нагороджували вінком з гілок оливи і дарували частину туші жертвовної корови. Участь у Іграх Гери дозволялось брати тільки незаміжнім жінкам.

Розпорядницями Ігор Гери були 16 жінок — найдостойніших представниць найвпливовіших полісів Греції

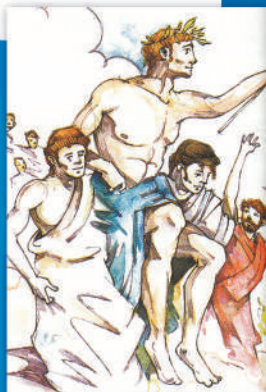

Кініска, дочка царя Спарти, була першою жінкою — переможницею Олімпійських ігор. Вона володіла квадригою, яка прийшла першою на Іграх 96-й Олімпіади 396 р. до н. е.

Бронзова статуетка дівчини у змаганнях з бігу

Діагор та його сини

Крім імені Коройба до нас дійшли імена ще кількох великих чемпіонів. Наприклад, легендарний Мілон з міста Кротона — учень великого Піфагора. На Іграх Олімпіади він завоював сім найвищих нагород, причому всі — у змаганнях з боротьби. Наймовірним є те, що цей атлет брав участь в олімпійських змаганнях протягом двадцяти восьми років!

Прикладом цілої династії олімпіоніків є родина Діагора з острова Родос — він сам, його сини, потім і онуки виступали на Олімпійських іграх понад вісімдесят років! Вони взяли участь у двадцяти Іграх і завоювали для свого сонячного острова дев'ять олімпійських вінків!

Олімпійські ігри. Радість Каліпатери — доньки Діагора, сестри, жінки, тітки та матері олімпійських чемпіонів

Милон Кротонський

Діагор та його родина

Реконструкція
храма Гери в Олімпії

ЦІКАВО

Оливові вінки переможців до церемонії нагородження зберігались у храмі Гери на столі зі слонової кістки та золота. Після закінчення олімпійських змагань переможців увінчували оливовим вінком, пов'язували червоними стрічками та вручали гілку пальми як символ миру.

Ще одне цікаве сказання пов'язане з цією родиною. Калліпатера, дочка Діагора, прагнула стати свідком успіхів свого сина на олімпійських змаганнях. Вона проникла на місце глядачів, переодягнувшись тренером. Після перемоги сина щаслива мати, забувши про все, вибігла на стадіон, щоб привітати його. Тоді і розкрилась її таємниця. Враховуючи заслуги її родини, судді не покарали честолюбиву матір. Водночас, щоб запобігти подібних випадків у майбутньому, судді ухвалили, що спортсмени, тренери та глядачі будуть з'являться на Ігри оголеними.

Найбільш прославленим героєм стародавніх олімпійських змагань був Леонідас — теж із Родоса. Цей видатний атлет дванадцять разів перемагав у олімпійських змаганнях із бігу!

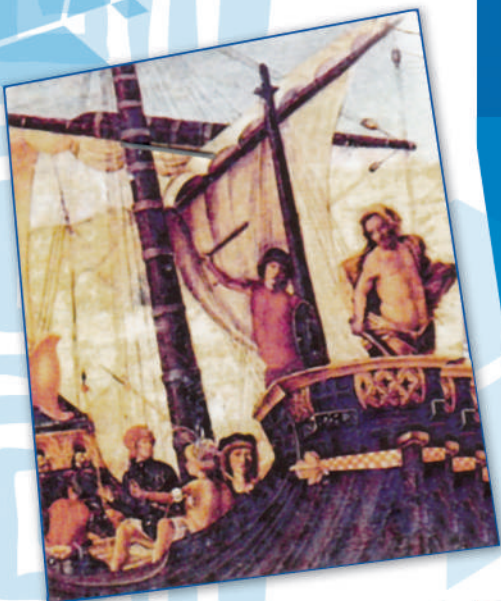
За 1168 років було проведено 293 Ігри Олімпіад, які визначили 4237 олімпійських чемпіонів. До наших днів, на жаль, дійшли імена лише 921 переможця олімпійських змагань Стародавньої Греції. Ведення записів відомостей про олімпійських чемпіонів започаткував софіст Гіпій. Його починання продовжили Аристотель та інші.

Калокагатія — морально-естетичний ідеал давньогрецької культури, який поєднував гармонію тілесної, розумової та духовної досконалості

*Ясон та аргонавти –
винахідники пентатлону*

*Похід аргонавтів на чолі з
Ясоном до Колхіди за золотим
руном*

Програма Олімпійських ігор у Стародавній Греції

Перші Олімпійські ігри тривали один день. Їхня програма включала один вид змагань — біг на один стадій (192,27 м). Для давніх греків результати, котрих досягли атлети, не мали значення. Їх захоплювала тільки перемога, першість на змаганні, чи на змаганнях кількох Олімпіад. У ті далекі часи приладів для вимірювання часу не існувало, а перемога у забігу фіксувалась у пам'яті глядачів.

Із розквітом і зростанням популярності ігор на території Греції програма змагань поступово розширювалася. На подальших Іграх до програми входили **панкратіон** (поєднання боротьби з кулачним боєм), **пентатлон** (п'ятиборство: стрибки у довжину, метання диска, біг, метання списа, боротьба), **біг** на різні дистанції, **кулачний бій**. Змагання тривали 5 днів.

**Програма Олімпійських ігор
у Стародавній Греції в період
розквіту час від часу доповнювалася
новими видами змагань:**

- 776 р. до н.е. - біг на один стадій (192,27 м);*
- 724 р. до н.е. - біг на два стадія;*
- 720 р. до н.е. - біг на 8-24 стадія;*
- 708 р. до н.е. - боротьба, пентатлон;*
- 688 р. до н.е. - кулачний бій;*
- 680 р. до н.е. - змагання на колісницях з чотирма кіньми;*
- 648 р. до н.е. - панкратіон, кінні змагання;*
- 632 р. до н.е. - змагання юнаків;*
- 520 р. до н.е. - біг в озброєнні на 2-4 стадія;*
- 408 р. до н.е. - змагання на колісницях з двома кіньми.*

*Ясон
тримає
золоте
руно*

Змагання з панкратіону

Змагання з бігу на середні дистанції

Змагання з бігу на один стадій

Із 708 р. до н.е. до програми Олімпійських ігор було включено **пентатлон** — комплексний вид олімпійських змагань, який має цікаву історію. А сталося це так. П'ять юнаків із п'ятдесяти, які супроводжували Ясона в подорожі до Колхиди за золотим руном на кораблі «Арго», були найкращими у Стародавній Греції з метання диска, списа, бігу, стрибків у довжину та боротьби.

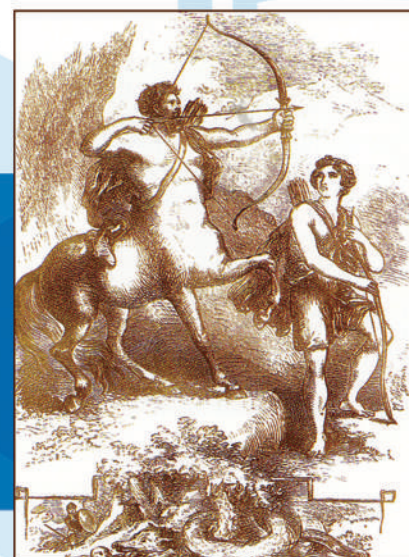
Ясон вирішив визначити найвправнішого серед них та оголосив змагання з цих п'яти видів спорту, назвавши їх пентатлоном.

Аполлоній. Бронзова скульптура атлета – переможця у кулачних боях

ЦІКАВО

Кентаври в грецькій міфології — створіння з головою і тулубом людини на тілі коня. Зазвичай кентаврів зображали дикими істотами, однак відомі і мудрі кентаври — друзі й учителі давньогрецьких героїв. Найвідомішим із них є Хирон.

Змагання з бігу у озброєнні

Метання диска було частиною пентатлону. Кам'яні або бронзові диски були тієї самої форми, що й сучасні, важили 4–5 кг. Серед знаменитих дискоболів називають Флегія, який перекинув диск з одного берега Алфею на інший

Метальник диска

Метальник списа

Гоплітодрамос — біг у повному озброєнні

Одним із видів пентатлону були стрибки у довжину. Давньогрецькі історики свідчать, що атлети античності демонстрували дуже високі результати у цьому виді. Вони використовували незвичний спосіб виконання стрибків: у фазі польоту атлети звільнялися від мармурових гир, що тримали у руках.

Стрибки у довжину

Мармурова гиря

ЦІКАВО

Стрибуни тримали по гирі в кожній руці, щоб досягти найкращих результатів.

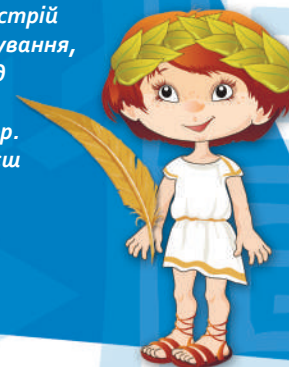

Панкратіон — поєднання боротьби з кулачним боєм

Змагання з кулачного бою

Розкажи про настрій людей і приготування, що велися перед початком Олімпійських ігор. Яким ти уявляєш храм Зевса? Намалюй його.

Змагання з боротьби

ЦІКАВО

Існували два види панкратіону: като-й ортопанкратіон. У катопанкратіоні дозволяли продовжувати боротьбу, коли атлети опинялися на землі, а в ортопанкратіоні борці змагалися тільки стоячи.

У змаганнях на іподромі брали участь члени аристократичних сімей, а змагання на один стадій відбувалося між представниками середнього класу

У 256 р. до н. е. до програми Олімпійських ігор увійшли змагання з верхової їзди

Починаючи з 632 р. до н.е., до програми Олімпійських ігор увійшли **змагання юнаків**. Хлопчикам дозволялось брати участь в олімпійських змаганнях з 12 років. Вони змагалися з бігу на 1 стадій, пентатлону, боротьби, кулачних боїв та верхової їзди.

Проте, з пентатлону змагання пройшли лише один раз — на Іграх 628 р. до н.е., тому що для юнаків цей вид виявився складним і небезпечним. Змагання хлопчиків відбувались у **другий день** Олімпійських ігор.

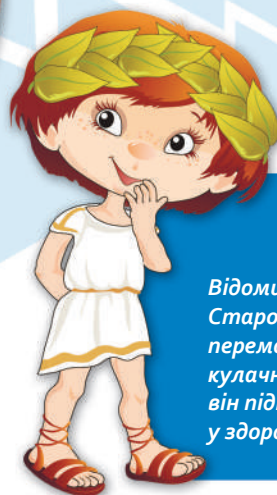

Юний вершник

Фаєтон на колісниці
Аполлона (Геліоса)

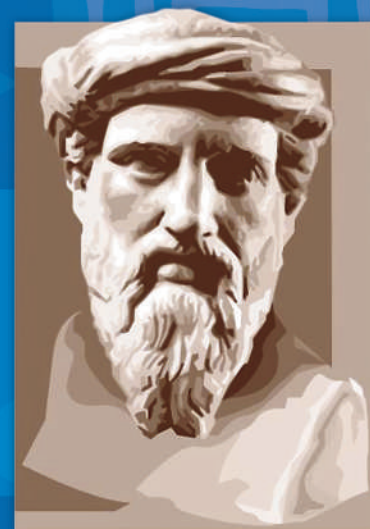

Атлет,
який готує
колiсницю
до змагань

ЦІКАВО

Відомий математик і філософ Стародавньої Греції Піфагор став переможцем Олімпійських ігор з кулачного бою. Особистим прикладом він підтвердив тезу калокагатії: у здоровому тілі — здоровий дух

Нагородження переможця

Нагородження переможців відбувалося на п'ятий день олімпійських святкувань

ЦІКАВО

Перший запис олімпійських чемпіонів було зроблено за усними переказами близько 400 р. до н. е. софістом Гіппієм. Починання Гіппія продовжив Арістотель та інші. Завдяки цим записам до нас дійшли імена та місця походження 921 переможця олімпійських змагань.

Переможців Олімпійських ігор - **олімпіоніків** - нагороджували вінком з гілок **священної оливи** (каллістефаноса). Тільки грецький хлопчик, не сирота, мав право зрізати золотим ножом гілки оливи у священному гаю Алтис для виготовлення вінка олімпіоніка. Оливові вінки переможців до церемонії нагородження зберігались у храмі Гери на столі зі слонової кістки та золота. Після закінчення олімпійських змагань переможців увінчували оливовим вінком, пов'язували **червоними стрічками** та вручали **гілку пальми** як символ миру. Проголошення олімпійських чемпіонів та їх нагородження відбувалося в останній день олімпійських змагань.

Олімпіоніки ставали героями у своїх містах. На них чекала безсмертна слава не тільки у своєму рідному місті, а й в усьому давньогрецькому світі.

Нагородження переможця. Мозаїка

*Фундаменти бронзових
статуй Зевса
біля входу до Олімпійського
стадіону*

Напис на постаменті заніси

Атлети, які порушували правила Ігор, каралися штрафами. На кошти, отримані від порушників правил, створювалися бронзові статуї Зевса — заніси, що встановлювали перед входом на стадіон як пересторогу атлетам про неприпустимість порушення олімпійських правил.

Першим порушником правил Олімпійських ігор, який заплямував себе нечесною грою, був **Євпол**. На Іграх 98 Олімпіади він підкупив трьох суперників, порушивши правила чесної гри.

Успіх стародавніх Олімпійських ігор можна частково пояснити любов'ю греків до змагань, повагою до гармонії і краси людського тіла, прагненням до єдності розуму, тіла й духу в їхньому житті.

За часів Олександра Македонського і Римської імперії сенсаційність, комерційність і вимоги атлетів дедалі більшої винагороди змінили систему цінностей та релігійне значення Ігор. Олімпійські ігри припинилися в 393 р. н. е. у період правління християнського імператора Феодосія I. У 426 р. за наказом Феодосія II всі споруди було знесено. Землетруси й повені довершили руйнацію і поховали залишки Олімпії.

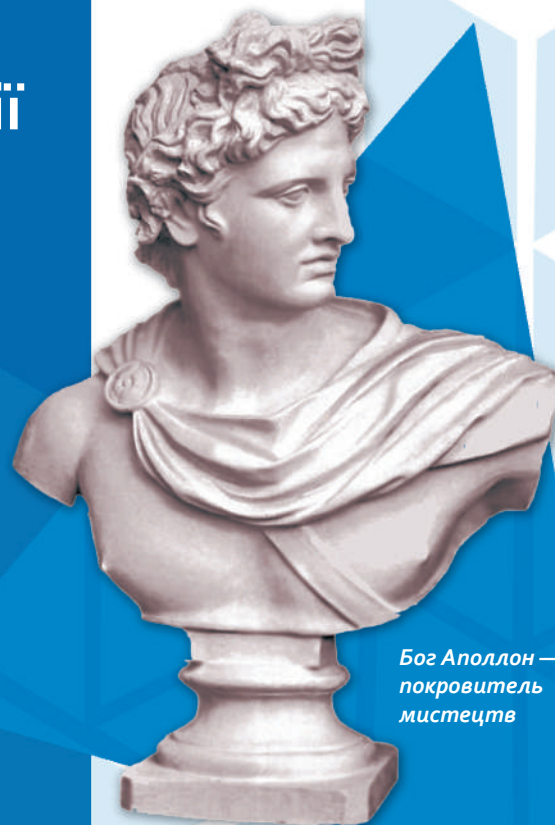

Інші Ігри Стародавньої Греції

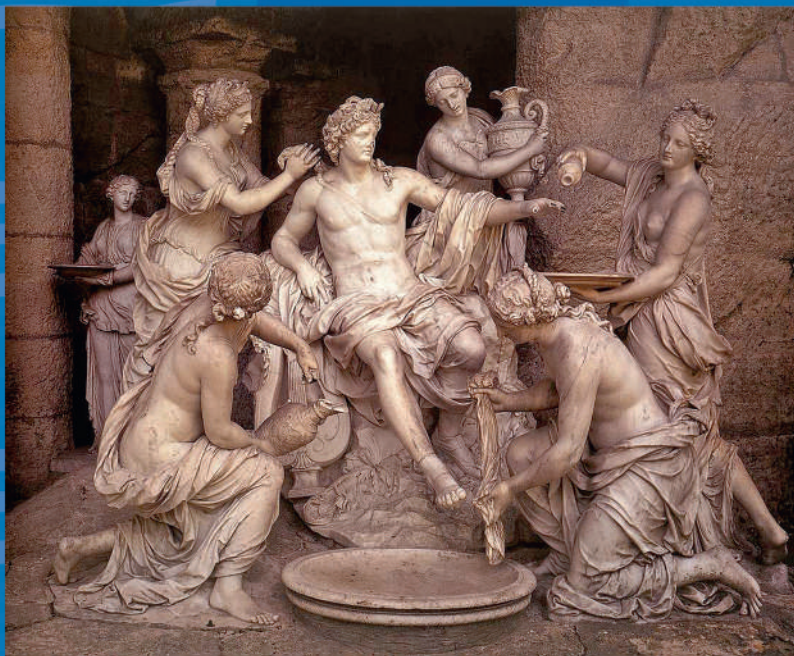
Найбільш значущими в Стародавній Греції вважали Олімпійські ігри, які проходили в Олімпії на честь бога Зевса. Однак у Греції проходили й інші популярні змагання, що мали загальногрецький характер. До наших часів дійшли відомості про Немейські, Піфійські та Істмійські ігри.

Немейські ігри, як і Олімпійські, проходили на честь бога Зевса. Перші такі ігри відбулися у 573 р. до н. е. в Немейї і з того часу проходили регулярно кожні два роки. Переможців нагороджували вінком із плюща або селери.

Піфійські ігри проходили в **Дельфах** на честь бога Аполлона. Назву ігри отримали на честь перемоги **Аполлона** над змієм **Піфоном**. Давньогрецькі міфи розповідають, що Аполлон був вправним стрільцем, кращим у метанні диска, робив це так само вишукано, як і грав на кіфарі, у кулачних боях долав навіть бога війни **Ареса**, а в бігу – посланця богів, покровителя мандрівників **Гермеса**. Ігри проходили один раз на чотири роки. Нагородою переможцям спочатку були яблука, а згодом — **вінок із лаврових гілок**.

Бог Аполлон — покровитель мистецтв

Змагання співаків під акомпанемент флейти під час Піфійських ігор

*Повелитель морів
Посейдон – один
із головних
олімпійських богів*

Тесей і Мінотавр

Істмійські ігри були організовані на честь бога **Посейдона** — володаря морів. Один із міфів Стародавньої Греції розповідає про те, що Тесей, мандруючи **Коринфським перешийком**, переміг тамтешнього розбійника — Сініда Петіокампа («петіокамп» у перекладі з давньогрецької — людина, що згинає сосни), який грабував подорожніх та вбивав їх: прив'язував до верхівок зігнутих сосен і, відпустивши дерева, розривав нещасних навпіл. На місці перемоги Тесей започаткував Ігри на честь Посейдона. Починаючи з 572 р. до н. е., Ігри проводились кожні два роки. Нагороджували переможців **вінком із соснових гілок**. Переможців усіх чотирьох **панеллінських ігор** (Істмійських, Піфійських, Немейських та Олімпійських) стародавні греки називали **періодоніками**.

*Перемога Тесея над
Мінотавром*

У Північному Причорномор'ї теж проводились Ігри на кшталт Олімпійських: у стародавній **Ольвії** — Ігри на честь **Ахілла та Аполлона**, у **Херсонесі** — на честь **Гермеса та Геракла**, у **Горіппії** — на честь **Гермеса**.

Ім'я Геракла ототожнювали з героїзмом, силою та величчю. Він став символом усього надлюдського та могутнього. До військового спорядження Геракла належала велика палиця, яку він сам зробив із вирваного з коренем ясеня, твердого, мов залізо

Поранений Ахілл – герой Троянської війни

Розглянь малюнок. Згадай, якими вінками нагороджували переможців на Іграх Стародавньої Греції? Напиши цифри, якими позначені вінки, проти назв Ігор.

*... Немейські ігри
... Піфійські ігри
... Олімпійські ігри
... Істмійські ігри*

1. Олива

2. Лавр

3. Селера

4. Сосна

Легенди і міфи Стародавньої Греції

Міфи у стародавніх греків були основою для осмислення життя, довкілля та Всесвіту, важливою віхою в історії розвитку свідомості людини. Вони слугували джерелом тем і сюжетів для грецької культури. Характер та особливості еллінських свят, урочистостей та видовищ зазвичай знаходили відображення у міфології.

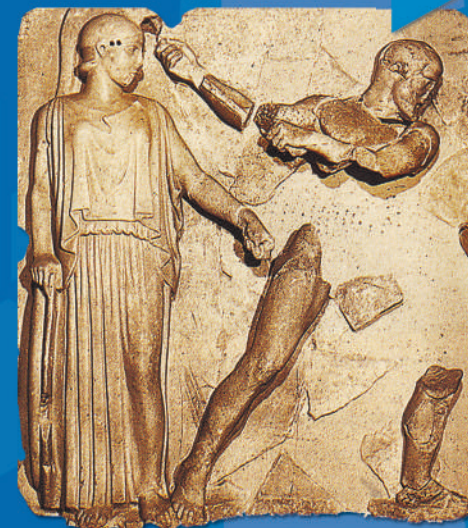
В одній з од давньогрецького поета Піндара йдеться про те, що зародження Олімпійських ігор пов'язане з іменем Геракла.

Цар Еліди Авгій, який володів великими стадами, наказав Гераклові очистити його стайні за один день. Геракл погодився за умови, що Авгій віддасть йому десятку частину своєї худоби. Цар був упевнений у неможливості виконання цього завдання. Геракл розібрав з двох протилежних боків стіни стайні і спрямував у них води річок Алфея та Кладея, які за один день винесли увесь гній зі стаєнь, після чого Геракл знову заклав стіни і прийшов за нагородою. Та Авгій не виконав угоди, і Геракл повернувся у Тірінф. Після довгих мандрів і служби у Еврісфея Геракл повернувся до Еліди, переміг Авгія та започаткував Олімпійські ігри на честь свого батька Зевса.

Ім'я Геракла ототожнювали з героїзмом, силою та величчю. Він став символом усього надлюдського та могутнього. До військового спорядження Геракла входили велика палиця, яку він сам зробив із вирваного з коренем ясеня, твердого, мов залізо, та плащ зі шкури немейського лева.

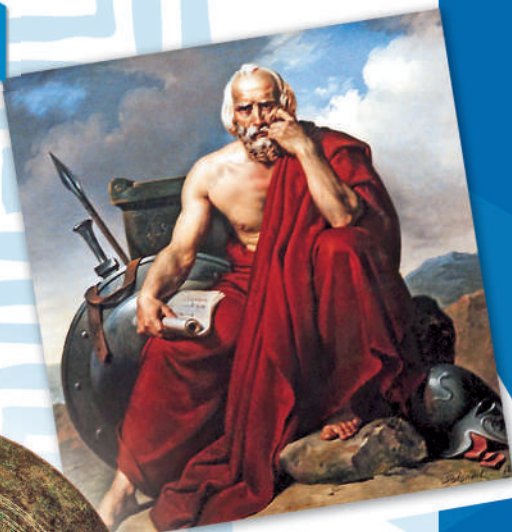
*Геракл та
Еримантський вепр*

*Геракл очищає від гною стайні Авгія.
За ним спостерігає Афіна*

Немовля Геракл, який душить змії

*Спартанський
законодавець
Лікурґ*

*Диск Іфіта містив
текст встановлення
священного перемир'я
між грецькими містами-
полісами — Спартою, Пісою
та Елідю. Війни забороняли
на час, необхідний для прибуття
греків до Еліди, підготовки атлетів
до Ігор, участі у змаганнях та
повернення дому.*

*Рея підносить своєму чоловікові
Кроносу замість Зевса загорнутий у
пелюшки камінь*

* * *

Існує й інша легенда про зародження Олімпійських ігор. В одному з джерел сповіщається, що у 884 р. до н. е. правителі Еліди Іфіт, Спарти Лікурґ та Піси Клейстен, стурбовані постійними війнами між своїми народами, уклали угоду про перемир'я. На честь цієї події було вирішено провести Олімпійські ігри. Іфіт, Лікурґ та Клейстен виробили статут священного перемир'я. Найголовніша умова складеної угоди — заборона усіх військових дій — на три місяці, щоб учасники Ігор могли дістатися до Олімпії, взяти участь у змаганнях та повернутися додому. Порушників ухвалили карати великими грошовими штрафами, їх не допускали до змагань. У ті часи це вважалося найбільшим приниженням. Ізольованих від суперництва на аренах сторонилися навіть найближчі друзі.

* * *

Згідно з іншою легендою, засновником Олімпійських ігор вважається Пелопс. У царя Еліди Еномая була донька прекрасна Гіпподамія. Цареві пророкували, що він загине від руки свого зятя. Кожному, хто сватався до його доньки, Еномай пропонував позмагатися у перегонах на колісницях, обіцяючи у разі перемоги віддати за нього доньку. Якщо претендент програвав, на нього чекала смерть від руки Еномая. Одним із претендентів на серце Гіпподамії був Пелопс - син малоазійського царя Тантала. Він погодився на умови Еномая, який дав йому можливість першим почати перегони. Юнак увесь час був попереду. Але відстань невблаганно скорочувалась, бо в Еномая були найпрудкіші коні у Греції - подарунок бога війни Ареса. Еномай майже наздогнав претендента, який, озирнувшись, побачив занесений для удару спис, але у цей час колісниця царя розпалася. Еномай загинув. Переможець після весілля вирішив влаштувати кожні чотири роки Олімпійське свято і проводити атлетичні змагання.

Пелопс з Гіпподамією на колісниці

Страждання титанів. Атлант тримає небозвід, а Прометееві безжалний орел розриває печінку

* * *

Ще одна чудова легенда розповідає про Прометея — богоборця і захисника людей, який викрав вогонь з Олімпу, приніс його в очеретині людям і навчив їх користуватись ним. Як роповідають міфи, Зевс звелів Гефестові прикувати Прометея до кавказької скелі, пробив йому груди списом, а величезний орел щоранку прилітав клювати печінку титана. Прометей був звільнений Гераклом.

Не сказання, а історія свідчить про те, що в деяких містах Еллади існував культ Прометея, на його честь проводились прометеї — змагання бігунів із палаючими смолоскипами.

Постать цього титана і досі залишається найяскравішим образом грецької міфології. Вираз "прометеїв вогонь" означає прагнення до високої мети, до боротьби зі злом. Чи не той самий зміст вкладали древні, коли понад три тисячоліття тому запалювали олімпійський вогонь у гаю Алтис?

ЦІКАВО

Біг був єдиним видом змагань на перших Олімпійських іграх. На Іграх 15 Олімпіади у 720 р. до н. е. під час бігу з атлета спала стегнова пов'язка. Саме це допомогло атлету здобути перемогу. З цього часу атлети почали змагатися оголеними.

Змагання факелоносців відбувались у Стародавній Греції, але не належали до програми Олімпійських ігор

ЗАПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

1. На честь кого проводили античні Олімпійські ігри?

- А. Аполлона — бога світла, музики та поезії.
- Б. Посейдона — бога морів.
- В. Зевса — володаря богів та людей.
- Г. Діоніса — бога вина та виноробства.

2. Де відбувалися Олімпійські ігри Стародавньої Греції?

- А. В Афінах.
- Б. У Спарті.
- В. У селищі Олімпія.
- Г. На горі Олімп.

3. У якій древньогрецькій державі проводили Олімпійські ігри?

- А. Атиці.
- Б. Беотії.
- В. Еліді.
- Г. Немеї.

4. Який рік вважають датою проведення перших Олімпійських ігор у Стародавній Греції?

- А. 1206 р. до н. е.
- Б. 776 р. до н. е.
- В. 334 р.
- Г. 1050 р.

5. Як часто відбувалися Олімпійські ігри у Стародавній Греції?

- А. Один раз на два роки.
- Б. Кожен рік.
- В. Один раз на чотири роки.
- Г. Згідно з рішенням жерців храму Зевса.

6. Хто мав брати участь в олімпійських змаганнях у Стародавній Греції?

- А. Усі бажаючі.
- Б. Громадяни Греції.
- В. Вільнонароджені греки, які не порушували закон.
- Г. Заможні греки.

8. Як називали в Стародавній Греції суддів олімпійських змагань?

- А. Елланодики.
- Б. Герольди.
- В. Олімпіоніки.
- Г. Оракули.

10. В одній із од давньогрецького поета Піндара йдеться про те, що започаткування Олімпійських ігор пов'язане з іменем героя — сина Зевса, який після очищення стаєнь Авгія, а потім і перемоги над самим царем Еліди, указав місце, де мало відбуватися свято на честь його батька — перші Олімпійські ігри. Як звали героя?

- А. Прометей.
- Б. Геракл.
- В. Пелопс.
- Г. Антей.

7. Перед початком олімпійських змагань герольд запитував у глядачів, чи знають вони що-небудь негативне про атлета. Учасник давньогрецьких Олімпійських ігор перш за все мав бути гідним громадянином, а потім уже спортсменом. Що оначали вигуки глядачів «Axios, Axios, Axios»?

- А. Гідний.
- Б. Не гідний.
- В. Богоугодний.
- Г. Підступний.

9. Яку назву мала традиція, за якою всім містам-державам заборонялося вести війни в період проведення Олімпійських ігор?

- А. Екехирія.
- Б. Хартія.
- В. Мактуб.
- Г. Заповіт.

11. Чим була стародавня Олімпія в часи зародження Олімпійських ігор?

- А. Релігійним, культурним і торговим центром.
- Б. Торговим центром.
- В. Культурним центром.
- Г. Місцем відпочинку і розваг мешканців Еліди.

12. Яке із семи чудес стародавнього світу знаходилося в Олімпії?

- А. Галікарнаський мавзолей В. Храм Артеміди
Б. Статуя Зевса. Г. Статуя бога сонця Геліоса.

13. Яку довжину мала бігова доріжка стадіону в Олімпії?

- А. 192,28 м. В. 200 м.
Б. 225,28 м. Г. 400,28 м.

14. Стародавні греки вбачали у красі людини не тільки суто зовнішні форми, а й такі якості, як сміливість і силу, благородство і доброту, спритність і витривалість, поєднання фізичної досконалості з моральними переконаннями та здатністю до творчої діяльності. Яку назву мала краса людини в розумінні стародавніх греків?

- А. Калокагатія. В. Арете.
Б. Гармонія. Г. Агоністика.

15. У різних регіонах Стародавньої Греції відбувалися спортивні фестивалі, подібні до Олімпійських ігор.

Які Ігри не були давньогрецькими?

- А. Піфійські. В. Істмійські.
Б. Немейські. Г. Етруські.

16. Кого стародавні греки називали періодоніками?

- А. Переможців усіх чотирьох панеллінських ігор (Істмійських, Піфійських, Немейських та Олімпійських).
Б. Переможців Панафінських змагань.
В. Дітей, які народилися в період підготовки до Олімпійських ігор.
Г. Дітей, які народилися в період проведення Олімпійських ігор.

17. Який вид змагань був першим на Олімпійських іграх?

- А. Кулачний бій.
 Б. Панкратіон.
 В. Гоплітодромос.
 Г. Біг.

18. Як фіксували перемогу в забігу на 1 стадій?

- А. У хвилинах.
 Б. У годинах.
 В. У секундах.
 Г. У пам'яті глядачів.

19. Як називали групу учасників походу до Колхіди, які започаткували один із найскладніших видів олімпійських змагань — пентатлон?

- А. Акванавти.
 Б. Аргонавти.
 В. Космонавти.
 Г. Мореплавці.

20. Який вид спорту ніколи не входив до програми Олімпійських ігор Стародавньої Греції?

- А. Боротьба.
 Б. Метання списа.
 В. Плавання.
 Г. Біг.

21. Чи мали право жінки брати участь в Олімпійських іграх Стародавньої Греції?

- А. Так.
 Б. Так, після проведення змагань чоловіків.
 В. Ні.
 Г. Так, до проведення змагань чоловіків.

22. Як називали переможців Олімпійських ігор у Греції?

- А. Олімпіоніками.
- Б. Елланодиками.
- В. Спортсменами.
- Г. Рекордсменами.

23. У Стародавній Греції приділяли велику увагу фізичній досконалості жінок. Спеціально для них кожні чотири роки організовувались Ігри. Яку назву мали ці Ігри?

- А. Дельфійські.
- Б. Ігри Гери.
- В. Олімпійські ігри для жінок.
- Г. Ігри Афродіти.

24. Чим нагороджували переможців Олімпійських ігор у Стародавній Греції?

- А. Золотою прикрасою із зображенням Зевса.
- Б. Вінком із гілок оливи.
- В. Золотою медаллю.
- Г. Вінком із гілок лавра.

25. Що пов'язували на переможця олімпійських змагань?

- А. Стрічки навколо голови, на руки та ноги.
- Б. Шкіряні ремінці на пояс.
- В. Золоті браслети.
- Г. Хустку на плечі.

26. Перед входом на олімпійський стадіон установлювали бронзові статуї Зевса — заніси — як пересторогу атлетам про неприпустимість порушення олімпійських правил. За які кошти їх створювали?

- А. Кошти від штрафів атлетів.
- Б. Добровільні внески глядачів.
- В. Кошти міст-полісів.
- Г. Кошти елланодиків.

27. З якої причини найвидатніше святилище Стародавньої Греції — Олімпія — було поховане під товстим шаром піску?

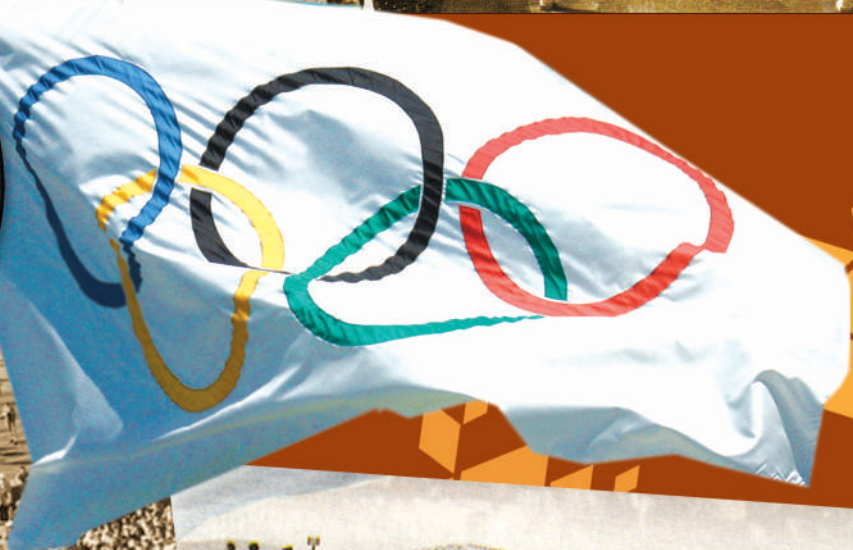
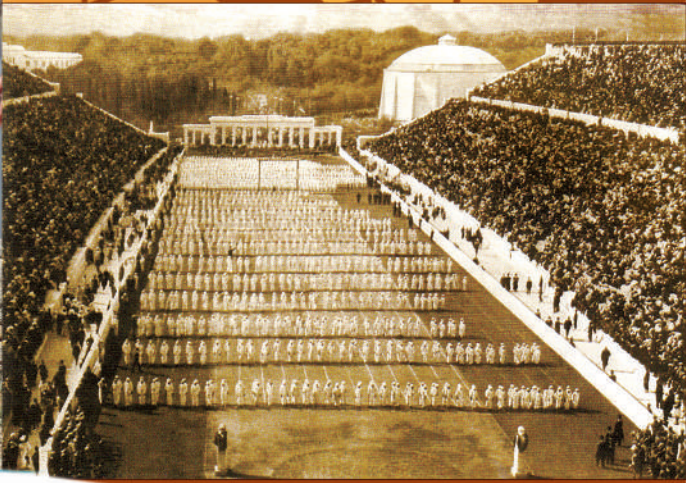
А. Повінь.
Б. Землетрус.

В. Військові дії.
Г. Виверження вулкана.

ВІДПОВІДІ

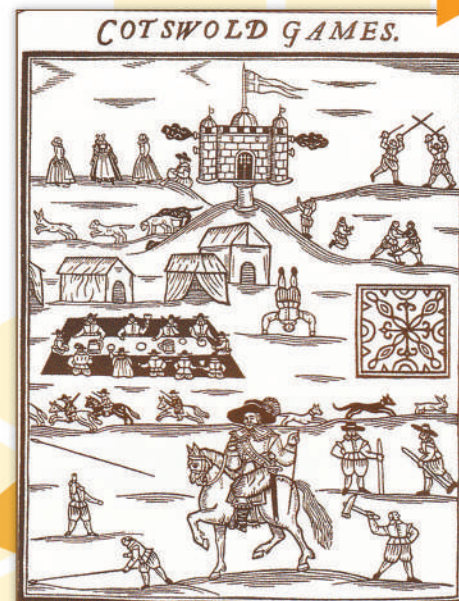
1. В.
2. В. 15.Г.
3. В. 16.А.
4. Б. 17.Г.
5. Б. 18.Г.
6. В. 19.Б.
7. А. 20.В.
8. А. 21.В.
9. А. 22.А.
- 10.Б. 23.Б.
- 11.А. 24.Б.
- 12.Б. 25.А.
- 13.А. 26.А.
- 14.А. 27.А.

Сучасні Олімпійські Ігри

Олімпійські ігри Стародавньої Греції лишили яскравий слід у світовій культурі. Тому цілком природно, що у різні часи робилися спроби їх відродження. Історія свідчить, що ідея відродження Олімпійських ігор виникала неодноразово й своє втілення знаходила в організації спортивних свят, на зразок Олімпійських: у Швеції, Канаді, Великій Британії, Угорщині, США, Німеччині, Греції. Так, у XV ст. на основі ідей **Роберта Дувра** почали проводитись **Котсволдські ігри**, що своїми принципами нагадували олімпійські змагання. Перші такі Ігри відбулися під час святкування Трійці у **Котсволдс Хілз (Велика Британія)**. Про них говорили, що вони відроджують славу «золотого віку». Ці ігри проводилися майже 200 років.

До історії увійшли й Олімпійські ігри, які організував доктор **Вільям Брукс** у містечку **Мач Венлок** (Велика Британія), проведення яких почалося з 1850 р. Вони мали значний вплив на формування світогляду та діяльність ініціатора відродження сучасних Олімпійських ігор **П'єра де Кубертена**.

Котсволдські ігри

Доктор Вільям Брукс — засновник Олімпійського товариства «Мач Венлок»

Церемонія нагородження переможців змагань Олімпійського товариства «Мач Венлок»

У XIX ст. у Німеччині були надзвичайно популярні змагання в Баварії. Їх організовували в Мюнхені на зразок Олімпійських ігор. Для участі в цьому фестивалі прибували іноземні делегації, навіть королівські особи.

Футбольний матч між командами Принстонського та Єльського університетів 1879 р. був одним з перших, який проводили за правилами Футбольної асоціації коледжів.

ЦІКАВО

Історія свідчить, що ідея відродження Олімпійських ігор виникла неоднаразово. Проте своє втілення знаходила лише в організації спортивних свят на зразок Олімпійських.

Ще одні ігри на зразок давньогрецьких у XIX ст. започаткували ченці семінарії Рондо неподалік від Гренобля (Франція). Їх проводили в останній день лютого кожного високосного року, починаючи з 1832 р. У XIX ст. у Німеччині популярними були **Боварські ігри** у Мюнхені, які проводились за зразком Олімпійських. Для участі в цьому фестивалі прибували іноземні делегації, навіть королівські особи. Цей спортивний фестиваль мав назву «**Октоберфест**».

Відомо, що 1858 р. грецький мільйонер **Євангеліс Цаппас**, який проживав у Румунії, запропонував королю Греції поновити проведення Олімпійських ігор. Королівським указом створили Оргкомітет, а 1859 р. в Афінах відбулися ігри під назвою **Панеллінська Олімпіада**. Греки з Малої Азії, Єгипту та Кіпру також узяли участь в Олімпіаді. Ці ігри проводили до 1889 р. Всього було проведено чотири Панеллінські Олімпіади.

Усі ігри, що проводились у період XV—XIX ст. були передвісниками ідеї відродження Олімпійських ігор на зразок давньогрецьких. Та реалізувати ідею відродження вдалося видатному французькому просвітителю та гуманісту XIX ст. барону П'єру де Кубертену.

П'єр де Кубертен і його мрія

Будучи захопленим ідеєю звеличення Франції за рахунок просвітництва, розвитку духовних і фізичних якостей її жителів, П'єр де Кубертен звернувся до спорту не лише як до засобу фізичного виховання людини, а й як до фактора зміцнення миру і взаєморозуміння між народами. Найбільш близькими і співзвучними поглядам Кубертена про місце спорту у суспільстві виявилися погляди стародавніх греків, які були реалізовані під час проведення Олімпійських ігор.

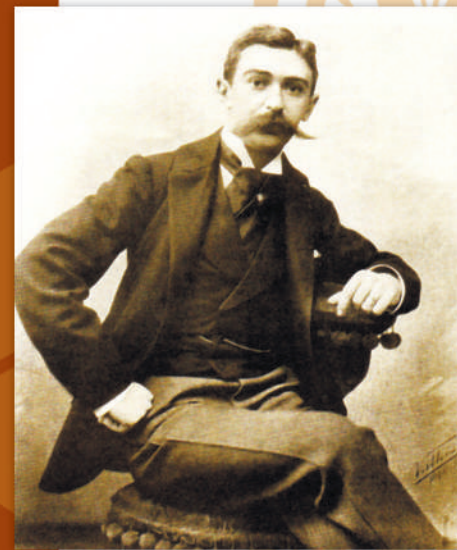
Кампанію з відродження Олімпійських ігор П'єр де Кубертен розпочав у 1887 р., зумівши залучити до неї багатьох видатних людей того часу, серед яких був і наш співвітчизник генерал **Олексій Дмитрович Бутовський**.

Протягом більше ста років п'ять олімпійських кілець надихають атлетів усього світу на нові здобутки. Відновлені в Афінах (Греція) у 1896 р. Олімпійські ігри сьогодні стали найпопулярнішими і найбільш поважаними змаганнями в усьому світі. П'єр де Кубертен прагнув масового залучення молоді до активної участі в спорті. Він та його соратники сприяли проведенню змагань атлетів, ґрунтуючись на ідеалах, які нині відомі як олімпізм.

У прагненні відродити Олімпійські ігри П'єр де Кубертен багато запозичив із історії організації й проведення Ігор Стародавньої Греції. Він вважав, що стародавні звичаї мають стати джерелом натхнення та краще слугувати сучасному світові.

Лицевий бік пам'ятної медалі Міжнародного атлетичного конгресу, 1894 р.

Барон П'єр де Кубертен

Генерал Олексій Дмитрович Бутовський – наш співвітчизник, соратник П'єра де Кубертена

У червні 1894 р. в Парижі у великій залі Сорбонни відбувся Міжнародний атлетичний конгрес з відродження Олімпійських ігор

6 квітня 1896 р. біля підніжжя афінського Акрополя відродились сучасні Олімпійські ігри

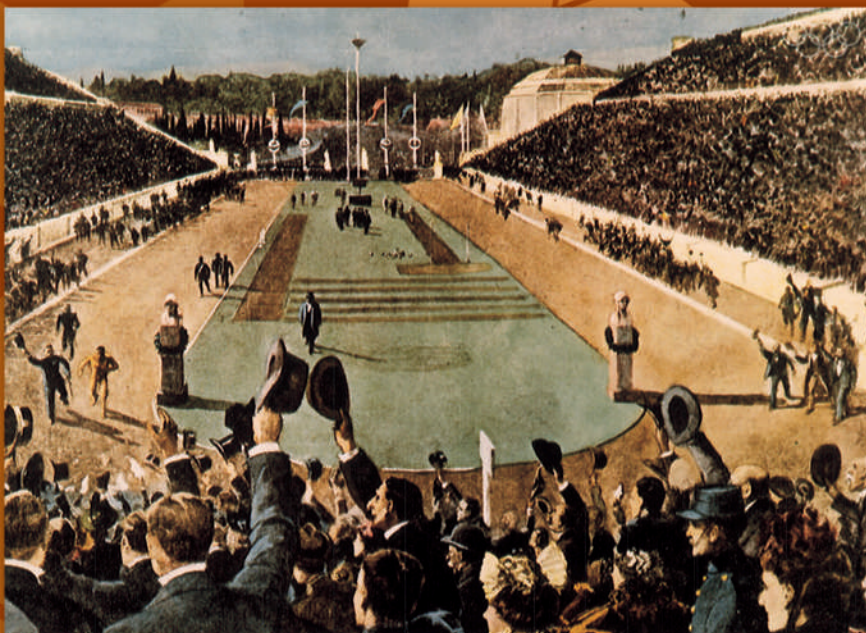

Нагородні медалі
I Міжнародних
Олімпійських ігор 1896 р.

Засновники Міжнародного олімпійського комітету. Афіни, 1896 р. Сидять (від лівої): О. Бутівський (Росія), Д. Вікелас – президент (Греція), П. де Кубертен – генеральний секретар (Франція). Стоять (від лівої): В. Балк (Швеція), Ф. Кемень (Угорщина), І. Гут-Ярковський (Богемія), В. Гебхард (Німеччина)

За ініціативи П'єра де Кубертена у червні 1894 р. в Парижі відбувся Міжнародний атлетичний конгрес, кульмінацією якого стало прийняття рішення про **відродження Олімпійських ігор**. Сімдесят дев'ять делегатів від сорока дев'яти спортивних організацій із **дванадцяти країн** світу одноставно ухвалили провести такі Ігри в Афінах. Також було створено Міжнародний олімпійський комітет на чолі з **Деметріусом Вікеласом** із Греції як президентом і **П'єром де Кубертенем** як секретарем.

Відкриття Ігор I Олімпіади в Афінах 1896 р.

Міжнародний олімпійський комітет на конгресі затвердив основний документ олімпійського руху — **Олімпійську хартію**.

Ігри отримали підтримку уряду Греції. З допомогою заможного грека з Александрії **Георгія Авероффа**, який пожертвував один мільйон драхм, було відбудовано Мармуровий стадіон в Афінах на руїнах античного фундаменту.

6 квітня 1896 р. король Греції у присутності 70 тис глядачів оголосив **Ігри I Олімпіади** відкритими. **245** атлетів із **14** країн світу змагалися з 9 видів спорту.

Греція віддає почесні Георгію Авероффу за внесок у відродження Олімпійських ігор

Старт бігу на 100 м. Афіни, 1896 р.

Старт велосипедної гонки. Афіни, 1896 р.

Змагання з бобслею. Шамоні, 1924 р.

Херма Планк-Сабо (Австрія) – чемпіонка І зимових Олімпійських ігор 1924 р. в Шамоні з фігурного катання на ковзанах, семиразова чемпіонка світу

На Паризькій сесії МОК 1922 р. було прийнято рішення про проведення змагань під назвою «Міжнародний спортивний тиждень з приводу VIII Олімпіади». Цю дату прийнято вважати датою започаткування **зимових Олімпійських ігор**.

Зимові Олімпійські ігри вперше офіційно були проведені 1924 р. в Шамоні (Франція). В них взяли участь 258 спортсменів з 16 країн світу. Зимові олімпійські ігри регулярно проводяться **один раз на чотири роки**. З 1994 р. зимові та літні Ігри проходять з інтервалом у два роки.

5 липня 2007 р. на 119-й сесії Міжнародного олімпійського комітету у Гватемалі членами МОК було einstайно схвалено історичне рішення про проведення **Юнацьких Олімпійських ігор**. Перші літні Юнацькі Олімпійські ігри відбулися у Сингапурі 2010 р., перші зимові Ігри -2012 р. — в Інсбруку.

Президент МОК Жан Рогге оголошує Сингапур місцем проведення перших Юнацьких Олімпійських ігор

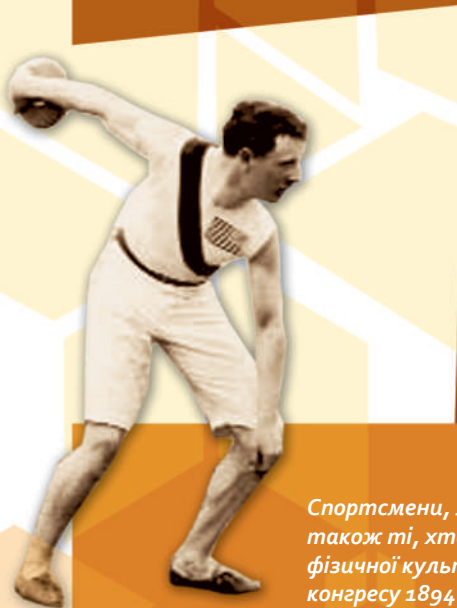
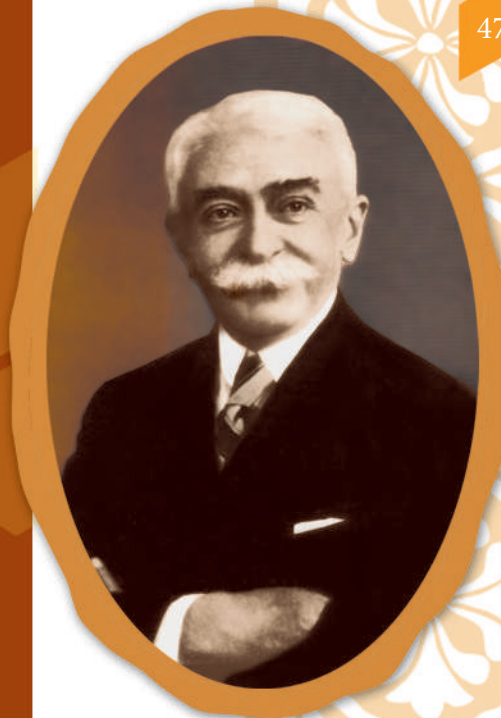
Олімпізм

П'єр де Кубертен розумів потребу у створенні символіки, церемоній, які б допомагали втіленню ідеалів олімпізму. Він сам намалював п'ять кілець, які вперше побачили світ на Олімпійських іграх 1920 р. в Антверпені (Бельгія), замовив Олімпійський гімн і спланував спеціальну процедуру відкриття і закриття Ігор.

Головні цінності олімпійського спорту були описані ним в "Оді спорту", за яку він у 1912 р. отримав золоту олімпійську медаль на конкурсі мистецтв у номінації «Література». **Сукупність ідеалів і цінностей, які є основою Ігор, відомі як олімпізм.**

П'єр де Кубертен та його соратники сформулювали основні завдання олімпійського руху:

- * сприяти розвитку фізичних і моральних якостей, які є основою спорту;
- * виховувати молодь засобами спорту в дусі кращого взаєморозуміння та дружби, допомагаючи таким чином розбудовувати новий, більш справедливий світ;
- * поширювати олімпійські принципи в усьому світі для створення між народної доброї волі;
- * збирати раз на чотири роки атлетів усього світу на великі спортивні фестивалі — Олімпійські ігри.

ЦІКАВО

Спортсмени, які в змаганнях не здобували нагород та грошових премій, а також ті, хто не змагався з професіоналами та не працював викладачем фізичної культури й спорту, за рішенням Міжнародного атлетичного конгресу 1894 р. вважалися аматорами.

Президент Міжнародного олімпійського комітету Томас Бах

Видатні плавці Олександр Попов і Метью Біонді потищують руки один одному на знак дружби та взаєморозуміння

ЦІКАВО

Олімпійський кубок був заснований П'єром де Кубертеном у 1906 р. і вручається організаціям та асоціаціям за особливі досягнення у розбудові олімпійського руху

Основні олімпійські цінності

«Атлети — живе втілення багатогранності олімпійського руху та олімпійських ідеалів дружби, досконалості та взаємної поваги. Олімпійські ігри — це острів, на якому представники різних культур, маючи різні погляди та думки, абсолютно гармонійно співіснують поряд. Ця єдність і різноманіття і є суттю олімпійського руху»

Президент Міжнародного олімпійського комітету Томас Бах

Центральна ідея Ігор — олімпізм, що ґрунтується на трьох основних олімпійських цінностях:

Досконалість — перевершення своїх досягнень, подолання себе, своїх недоліків, що заважають досягненню поставленої мети у будь-якому виді діяльності, а особливо у спорті.

Дружба — загальнолюдська й олімпійська цінність, що передбачає розуміння, повагу, підтримку, допомогу, рівність, співчуття. Дружба допомагає досягти не тільки бажаної особистої мети, а й мети різних народів, країн і суспільства в цілому.

Повага — передбачає справедливість, рівність прав, увагу до інтересу іншої людини, його переконань, свободу і довіру.

Олімпізм є життєвою філософією, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі й розуму. Поєднуючи спорт з культурою та освітою, олімпізм прагне створити такий спосіб життя, який базувався б на радощах, здобутих через зусилля, освітніх цінностях доброго прикладу та повазі універсальних етичних принципів.

Олімпійські символи і церемонії

Символи

До олімпійських **символів** належать олімпійські кільця, олімпійський прапор, олімпійське гасло, олімпійська емблема, олімпійський гімн, олімпійський вогонь та олімпійський смолоскип.

Олімпійські кільця

Символом Олімпійських ігор є **п'ять** переплених олімпійських кілець. Олімпійські кільця символізують ідеали й мету олімпійського руху, який більше ста років наснажує людей. Ви бачите їх скрізь у місті, де відбуваються Олімпійські ігри: на вулицях, у вітринах магазинів, телевізійній рекламі, що подається компаніями, які підтримують Олімпійські ігри.

Олімпійські кільця мають синій, жовтий, чорний, зелений і червоний колір і переплітаються зліва направо. Кольори верхніх трьох кілець — синій, чорний і червоний. Нижче — жовте і зелене кільця. Вся фігура є правильною трапецією. Олімпійські кільця символізують толерантність і дружбу між усіма, хто бере участь в Олімпійських іграх з усіх **п'яти континентів** нашої планети.

Олімпійське гасло

Олімпійським гаслом є три слова: **Citius • Altius • Fortius**. Вони означають — швидше, вище, сильніше. Олімпійське гасло закликає всіх учасників олімпійського руху до вдосконалення та гармонії відповідно до духу олімпізму.

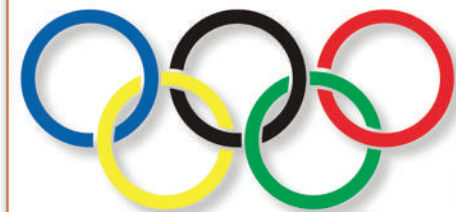
Вважають, що гасло придумав П'єр де Кубертен. Але ці слова належать французькому священику **Анрі Дідону**. Ця мудра людина одна з перших зрозуміла позитивний вплив спорту на душі людей, особливо молоді. Під час відкриття змагань у коледжі, де він працював, Анрі Дідон спробував визначити словами сенс чесної боротьби:

Citius • Altius • Fortius.

Уперше гасло прозвучало на Іграх Олімпіади 1924 р. в Парижі.

Анрі- Мартін Дідон — автор олімпійського гасла

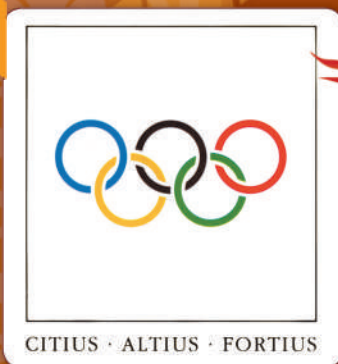
Олімпійські кільця

Citius • Altius • Fortius

ШВИДШЕ • ВИЩЕ • СИЛЬНІШЕ

Олімпійське гасло

Олімпійська емблема

Олімпійська емблема

Олімпійська емблема чітко визначена в Олімпійській хартії — правовому документі олімпійського руху. Основний її елемент — п'ять кілець, поєднаних з іншими елементами. Наприклад, емблема **Міжнародного олімпійського комітету (МОК)** — олімпійські кільця на білому тлі з гаслом: «**Citius • Altius • Fortius**».

Олімпійський прапор

П'ять кольорових кілець — синє, чорне, червоне, жовте, зелене — на чисто-білому полотнищі — це **олімпійський прапор**. Він урочисто підіймається в олімпійському місті на високій щоглі олімпійського стадіону, там, де майорять прапори всіх держав-учасниць Олімпійських ігор. Уперше прапор з'явився на Олімпійських іграх **1920 р. в Антверпені** (Бельгія). Олімпійський прапор використовують під час церемоній відкриття та закриття Олімпійських ігор. На церемонії закриття мер міста-господаря минулих Ігор передає прапор мерові міста-господаря наступних Олімпійських ігор.

Чотири роки прапор зберігається в будівлі мерії міста, яке готується до проведення наступних Ігор.

Олімпійський вогонь

Олімпійським вогнем вважається вогонь, котрий запалюють в Олімпії під егідою МОК. Він проходить свій шлях до міста, в якому відбудуться Олімпійські ігри, за допомогою смолоскипової естафети та закінчує подорож у великій чаші олімпійського стадіону. Олімпійський вогонь, запалений на урочистій церемонії відкриття Олімпійських ігор, горить до церемонії їх закриття. Вперше олімпійський вогонь запалили на Іграх **IX Олімпіади 1928 р. в Амстердамі** (Голландія). Уперше гасло прозвучало на Іграх Олімпіади 1924 р. у Парижі.

Олімпійський прапор

Запалення олімпійського вогню від дзеркала, що фокусує сонячні промені

Церемонія запалювання олімпійського вогню біля храму Гери в Олімпії

Початок естафети олімпійського вогню

Естафета олімпійського вогню

Щоразу священне полум'я починає свій шлях з Олімпії в Греції. Там, недалеко від першого стадіону, запалюється смолоскип. Потім його несуть через увесь світ, від країни до країни, такі самі, як ми з вами, люди. Коли він переходить від бігуна до бігуна, то ніби передає почуття миру і дружби. Його фінішна зупинка — **Олімпійський стадіон**. Тисячі людей спостерігають, як під час церемонії відкриття Ігор останній бігун від смолоскипа запалює могутнє олімпійське полум'я, що горить на стадіоні протягом усіх Ігор.

Запалювання олімпійського вогню в головній чаші Олімпійського стадіону супроводжується символічним випусканням **голубів**.

Традицію **смолоскипової естафети** олімпійського вогню започаткували на Іграх XI Олімпіади 1936 р. в Берліні (Німеччина). Історія смолоскипових естафет дуже цікава. Так, щоб потрапити до головної чаші олімпійського стадіону Ігор XI Олімпіади 1936 р., естафета олімпійського вогню побувала в Акрополі (Афіни, Греція).

Учасниця естафети олімпійського вогню Пекін, 2008 р.

Щоб дістатися столиці **Iгор XIV Олімпіади 1948 р. в Лондоні** (Велика Британія), олімпійський вогонь здійснив **морську** подорож.

Першу **повітряну** подорож на **Iгри XVI Олімпіади в Мельбурні** олімпійський вогонь здійснив у **1956 р.**

За час своєї історії олімпійський вогонь здійснив і **космічну** подорож. Космічний олімпійський вогонь зустріла столиця **Iгор XXI Олімпіади — Монреаль (Канада) 1976 р.**

Маршрут першої естафети олімпійського вогню від Олімпії до Берліна, 1936 р.

Естафета олімпійського вогню 1936 р. побувала в Акрополі

Найскравішою подією всього маршруту смолоскипової естафети **Iгор XXIX Олімпіади 2008 р. в Пекіні** (Китай) стало досягнення найвищої вершини світу — гори Еверест висотою **8 848 м** над рівнем моря. Альпіністи доставили олімпійський вогонь на вершину у спеціальних капсулах для збереження полум'я в умовах низьких температур і розрідженого повітря.

Капсула для збереження олімпійського вогню. Пекін, 2008 р.

Перша підводна подорож відбулась 2000 р., коли вогонь було доставлено в Сідней (Австралія) на **Ігри XXVII Олімпіади** під водою Великого бар'єрного рифу. Щоб вогонь не згасав, використовували спеціальну хімічну рідину.

Олімпійський вогонь Ігор XXX Олімпіади 2012 р. в Лондоні

Учасники естафети олімпійського вогню. Ріо-де-Жанейро, 2016 р.

ЦІКАВО

Естафету олімпійського вогню вперше проведено під час Ігор Олімпіади 1936 р. в Берліні. На зимових Олімпійських іграх естафету вперше провели тільки 1952 р. — перед Олімпійськими іграми в Осло. Однак вона стартувала не з Олімпії, а з Моргедалья (Норвегія). Джерелом вогню став камін у будинку-музеї популяризатора лижного спорту Сандре Нордхейма

Олімпійський гімн, 1896 р..
Композитор – Спірос Самарас, автор тексту – Константінос Паламас

Бельгійський фехтувальник Віктор Буан став першим, хто виголосив олімпійську клятву у 1920 р. у Антверпені.

Олімпійський гімн

Олімпійський гімн офіційно було затверджено Міжнародним олімпійським комітетом в **Токіо 1958 р.** Його текст написав **Костас Паламас** на музику **Спіроса Самараса**. Олімпійський гімн уперше прозвучав в Афінах в 1896 р.

Церемонії ігор

Важливі складові церемоній — відкриття, закриття та нагородження медалями на Олімпійських іграх — вписані в Олімпійську хартію Міжнародного олімпійського комітету.

Церемонія відкриття

Церемонія відкриття включає парад спортсменів усіх країн-учасниць ігор, підняття **Олімпійського прапора**, запалювання священного вогню, а також проголошення **Олімпійської клятви атлетами, суддями і тренерами**. У параді спортсменів команда **Греції** завжди виходить першою на знак того, що вона є батьківщиною стародавніх Олімпійських ігор, а також країною, де в 1896 р. відбулися перші сучасні Олімпійські ігри. Спортсмени країни-організатора Олімпійських ігор замикають колону. Честь оголосити Олімпійські ігри відкритими надається главі держави, на території якої відбуваються ігри.

Олімпійська клятва

Олімпійська клятва — традиційний ритуал на церемонії відкриття Олімпійських ігор, один із найважливіших атрибутів. Текст олімпійської клятви розробив П'єр де Кубертен і запропонував Міжнародному олімпійському комітету відродити ритуал олімпійської клятви, яку виголосували давньогрецькі атлети в Олімпії біля вітара Зевсу. Уперше

Китайська спортсменка Чжан Інїн дає олімпійську клятву від імені спортсменів під час церемонії відкриття Ігор XXIX Олімпіади. Пекін, 2008 р.

олімпійську клятву виголошено на **Іграх VII Олімпіади 1920 р. в Антверпені** (Бельгія).

Спортивні арбітри також перед початком Ігор дають клятву поважати спортсменів і об'єктивно проводити суддівство. Вперше клятва арбітрів прозвучала на **Іграх XIX Олімпіади 1968 р. в Мехіко** (Мексика).

У **2000 р.** на Олімпійських іграх в Сідней уперше в тексті клятви з'явилися слова про **невикористання допінгу** в змаганнях.

На **I Юнацьких Олімпійських іграх 2010 р. в Сінгапурі** крім спортсменів і суддів виголошували клятву тренери. На Іграх XXX Олімпіади 2012 р. в Лондоні клятву від імені тренерів виголосив Ерік Фаррелл (веслування на каное).

Церемонія нагородження

Медальми (золотою, срібною, бронзовою) та дипломами нагороджують спортсменів, які вибороли перше, друге і третє місце. Церемонія нагородження також включає виконання на честь переможця національного гімну його країни, підняття державних прапорів країн, спортсмени яких вибороли перше, друге і третє місце.

Цікаво, що до **1932 р.** олімпійські медалі і нагороди вручали на п'єдесталі, однак на ньому стояли не атлети – призери Ігор, а поважні персони, які вручали нагороди. Олімпійський **п'єдестал для атлетів** почали використовувати на **III зимових Олімпійських іграх у Лейк-Плесіді (США)**.

Церемонія нагородження. Стокгольм, 1912 р.

Олімпійська медаль. Афіни, 1896.

Церемонія нагородження Ігор XXXI Олімпіади в Ріо-де-Жанейро. 2016 р.

Президент МОК
Томас Бах
оголошує
XXII зимові
Олімпійські
ігри
закритими

Парад учасників під час церемонії закриття
Ігор XXXI Олімпіади
в Ріо-де-Жанейро. 2016 р.

Церемонія закриття

Церемонія закриття відбувається на головному стадіоні після закінчення всіх змагань. Вона включає погашення вогню, опускання олімпійського прапора і марш атлетів уже не як представників окремих держав, а як єдиного колективу. Уперше спортсмени пройшли єдиною загальною колонною «як єдина нація», демонструючи дружбу і взаєморозуміння, під час церемонії закриття Олімпійських ігор **1976 р. в Монреалі** (Канада).

На церемонії закриття президент МОК оголошує Ігри Олімпіади закритими. Проте, трапляються й курйози, так на урочистому закритті Олімпійських ігор 1952 р. в Гельсінкі (Фінляндія) тодішній Президент МОК **Зігфрід Едстрем** виступив з довгою змістовною промовою, але не завершив її словами «Оголошую Ігри Олімпіади закритими», що передбачає Олімпійська хартія. Так **Ігри XV Олімпіади** офіційно не були проголошені закритими.

Під час церемонії закриття Ігор олімпійський прапор передають мерові міста-господаря наступних Олімпійських ігор.

Губернатор Токіо Юріко Коїке отримує
олімпійський прапор на церемонії
закриття Ігор XXXI Олімпіади
в Ріо-де-Жанейро

Олімпійське селище

Під час проведення Олімпійських ігор усі учасники мешкають в Олімпійському селищі. Перше Олімпійське селище за спеціальним проектом було збудоване для учасників **Iгор X Олімпіади 1932 р. в Лос-Анджелесі.**

*Олімпійське селище.
Берлін, 1936 р.*

ЦІКАВО

Олімпійське селище існувало ще в Стародавній Греції. Відродження Олімпійських ігор не сприяло відновленню традиції будівництва олімпійського селища. Принцип «олімпійської родини» ще не був започаткований, тому олімпійські команди різних країн жили окремо. Лише для X Олімпійських ігор у 1932 р. в Лос-Анджелесі збудували Олімпійське селище за спеціальним проектом. У селищі мешкали чоловіки, жінок розмістили в одному з готелів міста.

*Місце проживання атлетів.
Ігри VIII Олімпіади.
Париж, 1924 р.*

*Тренажерний зал в Олімпійському селищі.
Пекін, 2008 р.*

*Басейн в олімпійському селищі.
Мюнхен,
1972 р.*

*Комп'ютерний зал в Олімпійському селищі.
Лондон 2012 р.*

Талісмани

Кожна країна, де відбуваються Олімпійські ігри, створює спеціальний символ — **талісман**, який розповідає про його культуру, традиції. Переважно обирають звірятко, яке символізує національні риси та особливості країни.

Вперше талісман з'явився на X зимових Олімпійських іграх 1968 р. в Греноблі. Це був гірськолижник Шус, а на Іграх XIX Олімпіади в Мехіко — червоний ягуар, але ці талісмани були неофіційними. **Першим талісманом**, офіційно визнаним МОК, став **песик Валді** — на іграх XX Олімпіади 1972 р. у Мюнхені.

Червоний ягуар,
1968 (Мехіко, Мексика)

Валді, 1972
(Мюнхен, Німеччина)

Емік, 1976
(Монреаль, Канада)

Міша, 1980
(Москва, СРСР)

Сем, 1984
(Лос-Анджелес, США)

Ходорі, 1988
(Сеул, Південна Корея)

Кобі, 1992
(Барселона, Іспанія)

Іззі, 1996
(Атланта, США)

Сід, Оллі, Міллі, 2000
(Сідней, Австралія)

Афіна і Фебос,
2004 (Афіни, Греція)

Ф'юва,
2008 (Пекін, КНР)

Венлок, 2012
(Лондон, Велика Британія)

Вінісіус, 2016
(Ріо-де-Жанейро, Бразилія)

Талісмани зимових Олімпійських ігор

Шус, 1948
(Гренобль, Франція)

Шнеман, 1976
(Інсбрук, Австрія)

Роні, 1980
(Лек-Плесід, США)

Вучко, 1984
(Сараєво, Югославія)

Хауді та Хайді, 1988
(Калгарі, Канада)

Маджик, 1992,
(Альбервіль, Франція)

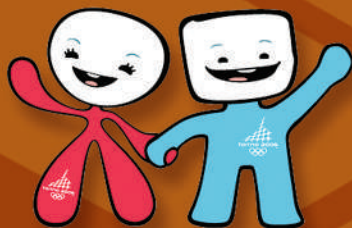
Хокон і Крістін, 1994
(Ліллекхаммер, Норвегія)

Суккі, Ноккі, Леккі та Цуккі,
1998 (Нагано, Японія)

Заєць, американський койот
і ведмедик гризлі, 2002
(Солт-Лейк-Сіті, США)

Нів і Гліз, 2006
(Турин, Італія)

Куатчі, Сумі та Міга,
2010 (Ванкувер, Канада)

Зайка, Білий Ведмедик та Леопард,
2014 (Сочі, Росія)

Білий тигр, 2018
(Пхьончхан, Республіка
Корея)

Олімпійські смолоскипи

Початок смолоскиповим естафетам, що доставляють священний олімпійський вогонь з Олімпії до міста проведення літніх Олімпійських ігор, було покладено у 1936 р. (Берлін, Німеччина).

Токіо,
1964

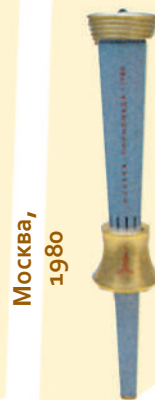
Мехіко,
1968

Мюнхен,
1972

Монреаль,
1976

Москва,
1980

Лос-Анджелес,
1984

Сеул,
1988

Барселона,
1992

Атланта,
1996

Сідней,
2000

Афіни,
2004

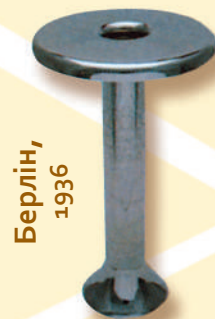
Пекін,
2008

Лондон,
2012

Ріо-де-Жанейро,
2016

Берлін,
1936

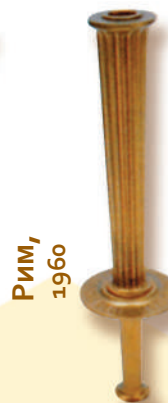
Лондон,
1948

Гельсінкі,
1952

Мельбурн,
1956

Рим,
1960

Олімпійські смолоскипи зимових Олімпійських ігор

Перша естафета олімпійського вогню на зимових Олімпійських іграх відбулася в 1952 р. (Осло, Норвегія)

Саппоро,
1972

Інсбрук,
1976

Лейк-Плесід,
1980

Сараєво,
1984

Калгарі,
1988

Альбервіль,
1992

Ліллекхаммер,
1994

Нагано,
1998

Солт-Лейк-Сіті,
2002

Турин,
2006

Ванкувер,
2010

Сочі,
2014

Пхьончхан,
2018

Осло,
1952

Кортіна д'Ампеццо,
1956

Скво-Веллі,
1960

Інсбрук,
1964

Гренобль,
1968

Віла Мон-Рено в Лозанні — штаб-квартира Міжнародного олімпійського комітету (з 1922 по 1968 рр.). У цьому самому приміщенні розташований Олімпійський музей.

Штаб-квартира МОК в Лозанні (Швейцарія)

Міжнародна олімпійська академія — це міжнародний культурний і освітній центр

Міжнародна олімпійська система

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) — вищий керівний орган олімпійського руху, постійно діюча міжнародна неурядова неприбуткова організація, яка володіє всіма правами на Олімпійські ігри. Його місцезнаходження — в Лозанні, (Швейцарія).

- Міжнародний олімпійський комітет сприяє поширенню олімпізму в усьому світі. Для пропаганди олімпізму Міжнародний олімпійський комітет:
- співпрацює у прагненнях поставити спорт на службу людству;
 - бореться проти будь-яких форм дискримінації в олімпійському русі;
 - підтримує і заохочує пропаганду спортивної етики;
 - спрямовує свої зусилля на утвердження чесної спортивної гри і засуджує будь-яке насильство;
 - веде боротьбу із вживанням допінгу в спорті;
 - вживає всіх заходів до запобігання небезпеки здоров'ю спортсменів;
 - виступає проти будь-яких політичних чи комерційних зловживань у спорті і серед атлетів;
 - прагне, аби Олімпійські ігри проводились за умов, які виховують відповідальне ставлення до збереження довкілля;
 - підтримує Міжнародну олімпійську академію;
 - підтримує інші організації, які займаються олімпійською освітою.

Президенти МОК

Міжнародний олімпійський комітет очолювали протягом більше 100 років дев'ять президентів: Деметріус Вікелас (Греція), П'єр де Кубертен (Франція), Анрі де Байє-Латур (Бельгія), Юханнес Зігфрід Едстрем (Швеція), Ейвері Брендедж (США), Майкл Морріс Кілланін (Велика Британія), Хуан Антоніо Самаранч (Іспанія), Жак Рогге (Бельгія), Томас Бах (Німеччина).

Кожен із президентів залишив яскравий самотній слід в історії сучасного олімпійського спорту, сприяв його розвитку та зростанню авторитету у світі. Для нашої країни найважливішою виявилась діяльність президентів Хуана Антоніо Самаранча та Жака Рогге, які очолювали МОК в час, коли Україна здобула незалежність.

1. Деметріус Вікелас (1894–1896)
2. П'єр де Кубертен (1896–1925)
3. Анрі де Байє-Латур (1925–1942)
4. Юханнес Зігфрід Едстрем (1946–1952)
5. Ейвері Брендедж (1952–1972)
6. Майкл Морріс Кілланін (1972–1980)
7. Хуан Антоніо Самаранч (1980–2001)
8. Жак Рогге (2001–2013)
9. Томас Бах (2013 – до сьогодні)

Олімпійський музей в Лозанні (Швейцарія) розташований у дивовижному зеленому парку, що містить багато творів мистецтва, подарованих Міжнародному олімпійському комітету різними країнами

ЦІКАВО

Олімпійська клятва — традиційний ритуал на церемонії відкриття Олімпійських ігор, один з найважливіших атрибутів Ігор. Згідно з Олімпійською хартією, олімпійську клятву дає спортсмен країни, де відбуваються Олімпійські ігри, з трибуни під олімпійським прапором. Виголосити олімпійську клятву Національний олімпійський комітет, зазвичай, доручає одному з видатних спортсменів цієї країни.

Міжнародні спортивні федерації

Кожним видом спорту на Олімпійських іграх керує **Міжнародна спортивна федерація (МСФ)**. Федерації встановлюють і контролюють правила у своїх видах спорту. Кожна МСФ є самостійною та незалежною. МОК надає право проведення змагань із видів спорту в програмах Ігор Олімпіад 28 міжнародним федераціям, а в програмах зимових Олімпійських ігор — семи.

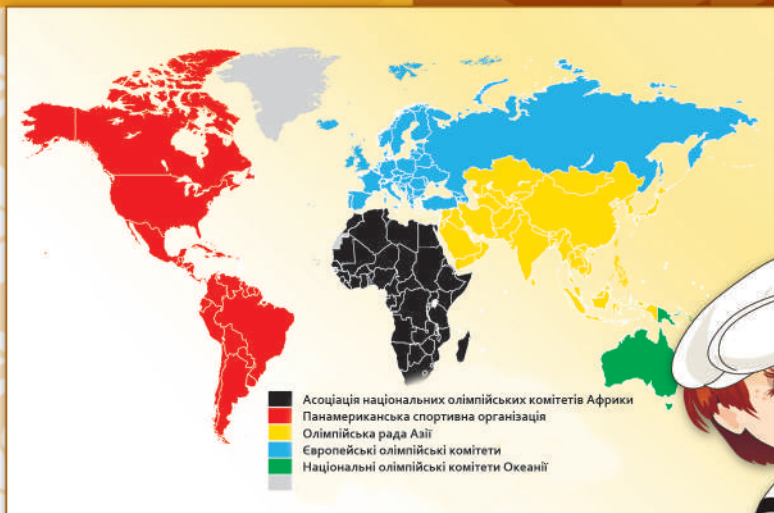
Перші міжнародні спортивні федерації були засновані ще у XIX ст. до створення МОК, наприклад Міжнародна федерація гімнастики (1881 р.), Міжнародний союз ковзанярів, Міжнародний союз веслувальних товариств (1892 р.).

Міжнародні спортивні федерації:

- *забезпечують розвиток своїх видів спорту в усьому світі;*
- *сприяють досягненню мети, проголошеної Олімпійською хартією;*
- *сприяють поширенню олімпійських цінностей та впровадженню олімпійської освіти;*
- *встановлюють критерії відбору учасників Олімпійських ігор;*
- *здійснюють нагляд за технічним контролем і керівництвом своїми видами спорту на Олімпійських іграх;*
- *забезпечують технічну допомогу програмам Олімпійської солідарності*

Національні олімпійські комітети

Кожна країна, яка бере участь в Олімпійських іграх, має **національний олімпійський комітет (НОК)**. Кожен НОК розвиває і захищає олімпійський рух у своїй країні:

- пропагує основні принципи олімпізму через установи освіти, національні олімпійські академії, культурні програми тощо;
- заохочує розвиток спорту на всіх рівнях;
- вживає запобіжних заходів до проявів будь-яких форм шахрайства, дискримінації та насильства у спорті;
- запобігає вживанню речовин і здійсненню процедур, заборонених Всесвітньою антидопінговою агенцією (ВАДА);
- представляє свої країни на Олімпійських іграх.

АНОК (АНОК)

Асоціація національних олімпійських комітетів (АНОК) була створена на установчій генеральній Асамблеї 26–27 червня 1979 р. у Сан-Хуані (Пуерто Ріко). АНОК об'єднує національні олімпійські комітети, визнані Міжнародним олімпійським комітетом. Сьогодні діють 206 НОК. Національні олімпійські комітети входять до одної з п'яти Континентальних Асоціацій:

- **Африка:** Асоціація національних олімпійських комітетів Африки (АНОКА)
- **Америка:** Панамериканська спортивна організація (PASO)
- **Азія:** Олімпійська рада Азії (ОСА)
- **Європа:** Європейські олімпійські комітети (ЕОК)
- **Океанія:** Національні олімпійські комітети Океанії (ОНОС).

Місія АНОК

- *займатися питаннями, що становлять загальний інтерес для всіх НОК;*
- *визнавати і підтримувати Асоції НОК, визнаних Міжнародним олімпійським комітетом;*
- *розробляти рекомендації, спрямовані на розвиток НОК, і втілювати їх в життя відповідно до вимог національного і міжнародного олімпійського руху;*
- *здійснювати співробітництво відповідно до Олімпійської хартії з МОК, МСФ, НОК, організаційними комітетами Олімпійських ігор та організаціями й інституціями, що займаються розвитком спорту, фізичного виховання та олімпійської освіти.*

Олімпійська солідарність МОК

Мета Олімпійської солідарності полягає в організації допомоги національним олімпійським комітетам, які визнані МОК, зокрема тим, що мають найбільшу потребу в ній. Ця допомога набуває форми програм, які розробляються МОК спільно з національними олімпійськими комітетами:

- підготовка НОК до Олімпійських ігор та участі в них;
- олімпійські стипендії для атлетів і тренерів;
- підтримка командних видів спорту;
- розвиток молоді;
- підготовка до регіональних і континентальних ігор;
- розвиток національної системи підготовки;
- розвиток напрямів спортивної медицини, збереження навколишнього довкілля, масового спорту;
- проведення культурних, освітніх та наукових заходів у сфері олімпійського спорту.

Партнерство олімпійського руху

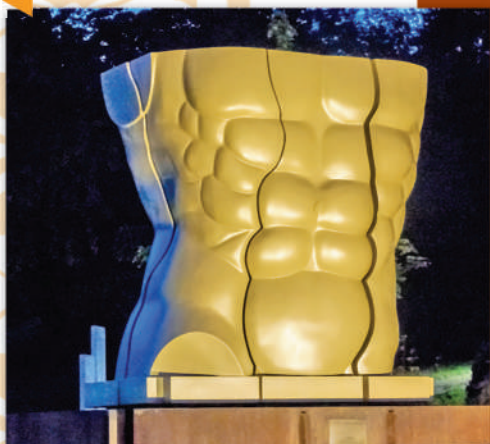
Олімпійське партнерство фактично зародилось у той момент, коли було прийнято історичне рішення про проведення I Міжнародних Олімпійських ігор. Грецький кронпринц Костянтин створив спеціальну комісію зі сприяння Олімпіаді в Афінах і звернувся до народу із закликом пожертвувати кошти у фонд підтримки Олімпійських ігор.

Кронпринц Греції Костянтин — президент Організаційного комітету I Олімпійських ігор сучасності. Він створив спеціальну комісію зі сприяння Олімпіаді в Афінах і звернувся до народу із закликом пожертвувати кошти у фонд підтримки Олімпійських ігор.

Емблема Олімпійської солідарності МОК

Партнерство Міжнародного олімпійського комітету

Сучасний олімпійський спорт активно підтримує діловий світ. Партнерами Міжнародного олімпійського комітету вже тривалий час є всесвітньо відомі компанії. З 1985 р. за ініціативи та безпосередньої участі президента МОК Хуана Антоніо Самаранча їхні зусилля об'єднано в межах спеціальної програми, яка отримала назву ТОП. Нині виконано вісім програм ТОП.

ЦІКАВО

Значну частину видатків МОК до 20-х років XX ст. становили особисті кошти барона П'єра де Кубертена

Готуючись до XXIII зимових Олімпійських ігор 2018 р. в Пхьончхані та Ігор XXXII Олімпіади 2020 р. в Токіо, МОК розпочав партнерську програму ТОП – 9, учасниками якої є VISA; P & G; SAMSUNG; GE; DOW; OMEGA; COCA-COLA; McDonald's; ATOS і PANASONIC.

THE WORLDWIDE OLYMPIC PARTNERS

olympic.org/sponsors

THANKS TO OUR OLYMPIC PARTNERS
FOR MAKING THE OLYMPIC GAMES POSSIBLE.

ЦІКАВО

Олімпійське партнерство зародилося в момент, коли було прийнято рішення про проведення Ігор I Олімпіади сучасності. Грецький кронпринц Костянтин створив комісію зі сприяння Олімпіади в Афінах і звернувся до народу із закликом пожертвувати кошти у фонд підтримки Ігор. Гроші почали надходити не лише від жителів Греції, а й з Лондона, Марселя, та інших міст, де існували заможні грецькі громади.

ЗАПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

1. Які поняття об'єднує олімпізм?

- А. Тіло, волю, розум.
- Б. Красу, силу, мужність.
- В. Дух, волю, красу.
- Г. Віру, волю, відданість.

2. Як звучить олімпійське гасло?

- А. «Швидше, вище, сильніше».
- Б. «У здоровому тілі — здоровий дух».
- В. «Вище, сильніше, швидше».
- Г. «Головне не перемога, а участь».

4. Що символізують олімпійські кільця?

- А. Об'єднання в олімпійському русі п'яти континентів і зустріч атлетів усього світу на Олімпійських іграх.
- Б. Країни-засновниці Олімпійських ігор.
- В. Об'єднання найсильніших країн світу.
- Г. Національні олімпійські комітети країн — лідерів олімпійського руху.

3. Як звали випускника семінарії Рондо, наставника домініканського монастиря та коледжу Арсей (Франція), духовного наставника та друга П'єра де Кубертена, який став автором олімпійського гасла?

- А. Анрі-Мартін Дідон.
- Б. Томас Арнольд.
- В. Вільям Брукс.
- Г. Годфруа де Блоне.

5. Що зображено на олімпійському прапорі?

- А. Голуб миру.
- Б. Олімпійські кільця.
- В. Олімпійський факел.
- Г. Вінок із гілок оливи.

6. Скільки кольорів на олімпійському прапорі?

- А. 5
Б. 6.
В. 7.
Г. 8.

7. Кожного високосного року біля вівтаря поблизу храму Гери від сонячних променів спалахує полум'я — олімпійський вогонь. Де його запалюють?

- А. В Олімпії.
Б. В Афінах.
В. У Дельфах.
Г. У Спарті.

8. Як запалюють олімпійський вогонь?

- А. Від вічно палаючого вогню в храмі Зевса.
Б. Від іскри, отриманої під час тертя священних каменів.
В. Від дзеркала, що фокусує сонячні промені.
Г. Від вогню, що палає у вівтарі храму Гери.

9. Як доправляють олімпійський вогонь з Олімпії до великої чаші олімпійського стадіону?

- А. Смолоскиповою естафетою.
Б. Первозять ескортом мотоциклістів, прихованим від людських очей.
В. Первозять броньованим автомобілем у лампаді.
Г. Первозять літаком у капсулі.

10. Що супроводжує запалювання олімпійського вогню в головній чаші Олімпійського стадіону?

- А. Святковий салют.
Б. Виконання олімпійського гімну.
В. Символічне випускання голубів.
Г. Національний гімн країни-організатора Олімпійських ігор.

11. Що промовляють спортсмени та судді на церемонії відкриття олімпійських змагань?

- А. Молитву.
- В. Заклинання.
- Б. Клятву вірності Батьківщині.
- Г. Олімпійську клятву.

12. Хто складає олімпійську клятву?

- А. Спортсмени, судді та тренери.
- Б. Спортсмени, судді і глядачі.
- В. Спортсмени.
- Г. Спортсмени, судді, представники Міжнародного олімпійського комітету.

13. Відомо, що церемонія відкриття Олімпійських ігор передбачає: парад спортсменів усіх країн-учасниць, підняття олімпійського прапора, запалювання олімпійського вогню, а також виголошення олімпійської клятви атлетами і суддями. Спортсмени якої країни йдуть першими в колоні учасників під час церемонії відкриття Олімпійських ігор?

- А. Франції.
- Б. Відповідно до жеребкування.
- В. Країни-організатора Олімпійських ігор
- Г. Греції.

14. Спортсмени якої країни замикають колону учасників під час церемонії відкриття Олімпійських ігор?

- А. Країни-організатора Олімпійських ігор.
- Б. Останньої країни відповідно до абетки.
- В. Країни, що посіла останнє місце у неофіційному командному заліку на минулих Олімпійських іграх.
- Г. Відповідно до жеребкування.

Citius · Altius · Fortius

ШВИДШЕ · ВИЩЕ · СИЛЬНІШЕ

15. Де мешкають спортсмени під час проведення Олімпійських ігор?

- А. В олімпійському таборі. В. В олімпійських мотелях.
Б. В Олімпійському селищі. Г. В олімпійському готелі.

16. Кого вважають засновником сучасного олімпійського руху?

- А. Роберта Довера. В. П'єра де Кубертена.
Б. Вільяма Брукса. Г. Анрі-Мартіна Дідона.

17. Церемонія закриття Олімпійських ігор відбувається на головному стадіоні після закінчення всіх змагань. Вона включає: погашення вогню, опускання олімпійського прапора і марш атлетів. У якій послідовності виходять команди країн-учасниць на церемонію закриття Олімпійських ігор?

- А. Відповідно до французької абетки.
Б. Відповідно до результатів неофіційного командного заліку.
В. Спортсмени крокують без позначок належності до громадянства.
Г. Відповідно до рішення голови Організаційного комітету Олімпійських ігор.

18. З ініціативи П'єра де Кубертена відбувся Міжнародний атлетичний конгрес, на якому засновано Міжнародний олімпійський комітет (МОК). Де й коли було ухвалено рішення про відродження Олімпійських ігор?

- А. У Парижі (Франція), 23 червня 1894 р.
Б. В Афінах (Греція), 23 вересня 1896 р.
В. У Лозанні (Швейцарія), 23 травня 1892 р.
Г. У Москві (Росія), 23 лютого 1812 р.

19. Кого учасники Конгресу обрали першим президентом МОК?

- А. П'єра де Кубертена.
- В. Деметріуса Вікеласа.
- Б. Ернеста Калло.
- Г. Чарлза Герберта.

20. Якого року було проведено перші Олімпійські ігри сучасності?

- А. 776 р.
- В. 1900 р.
- Б. 1896 р.
- Г. 1924 р.

21. Кому належить верховна влада в олімпійському русі?

- А. Міжнародній олімпійській академії.
- Б. Асамблеї національних олімпійських комітетів.
- В. Міжнародному олімпійському комітетові.
- Г. Міжнародній асоціації спортивних федерацій.

22. Яким нормативно-правовим документом сучасного олімпійського руху керується МОК у своїй діяльності?

- А. Олімпійська конституція.
- Б. Статут.
- В. Олімпійська хартія.
- Г. Олімпійський кодекс.

23. Чи проводили Олімпійські ігри у роки Першої та Другої світових війн?

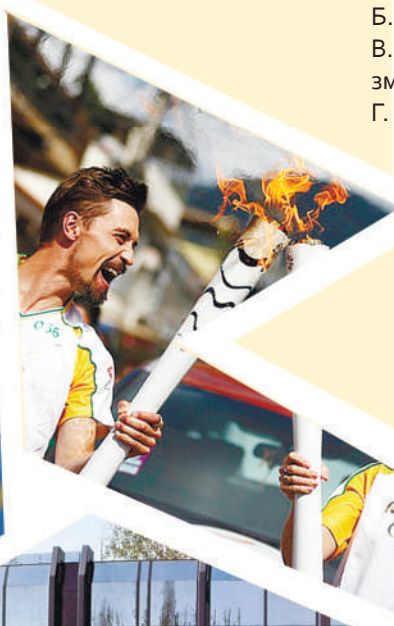
- А. Так.
- Б. Так, з окремих видів спорту
- В. Ні..
- Г. Тільки з літніх видів спорту.

24. На яку міжнародну організацію нині покладено завдання боротьби з допінгом у спорті?

- А. Організаційний комітет з підготовки до Олімпійських ігор.
- Б. Всесвітня антидопінгова агенція.
- В. Міжнародний олімпійський комітет.
- Г. Всесвітня організація охорони здоров'я.

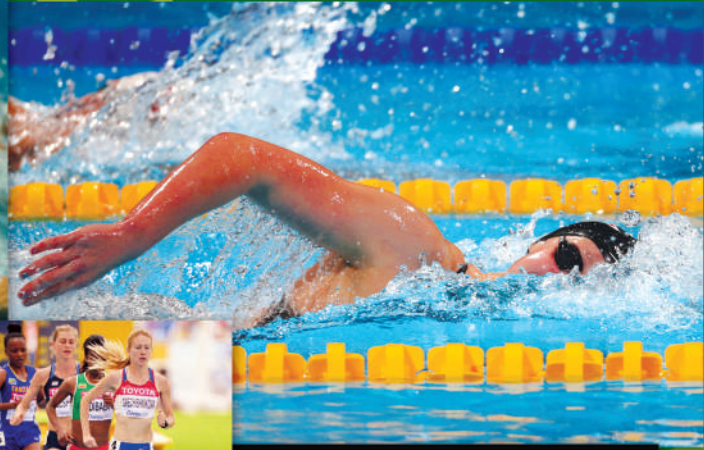
25. Яким покаранням підлягає атлет у випадку виявлення вживання допінгу?

- А. Дискваліфікація.
- Б. Грошовий штраф.
- В. Відсторонення від участі у конкретних змаганнях.
- Г. Судові переслідування.

ВІДПОВІДІ

1. А	
2. А	
3. А	
4. А	
5. Б	
6. Б	15. Б
7. А	16. В
8. В	17. В
9. А	18. А
10. В	19. В
11. Г	20. Б
12. А	21. В
13. Г	22. В
14. А	23. В
	24. Б
	25. А

Ігри, що підкорили світ

Ігри Олімпіад і зимові Олімпійські ігри — важливі спортивні фестивалі в сучасному світі. Вони є грандіозним яскравим святом світового масштабу, де, незважаючи на гостру конкуренцію й запекле спортивне суперництво, панує атмосфера дружби і солідарності. Вони привертають увагу мільярдів телеглядачів і залучають на розвиток спорту величезні кошти країн-організаторів Ігор, численних фірм та компаній, спонсорів та партнерів. У всіх країнах світу здобуття олімпійської медалі є вершиною спортивних досягнень атлета.

Чому Олімпійські ігри стали такими популярними в сучасному світі?

Мабуть тому, що вони ґрунтуються на комплексі ідеалів та принципів, яких мають дотримуватися люди, що організують і беруть участь в Олімпійських іграх. Цей комплекс ідеалів, що називається **олімпізмом**, пропагується не лише спортсменами та офіційними особами, а й багатьма працівниками освіти, бізнесменами та організаціями, які підтримують ці принципи. Вони проголошуються в **Олімпійській хартії**, що є основним документом Міжнародного олімпійського комітету (МОК).

Історія Олімпійських ігор сучасності налічує проведення 28 Ігор Олімпіад і 22 зимових Олімпійських ігор. Тричі (у 1916, 1940, 1944 рр.) Олімпійські ігри не проводилися з причини світових війн. Найближчі XXIII зимові Олімпійські ігри XXXII відбудуться в 2018 р. у Пхьончхані (Республіка Корея), а за ними у 2020 р. — Ігри Олімпіади в Токіо (Японія).

ЦІКАВО

146 р. до н. е. Грецію було завойовано римлянами, але це не завадило наступному 500-літньому етапу Олімпійських ігор

Ігри Олімпіад

Рік	Місто	Кількість	
		країн	учасників
1896	Афіни	14	241
1900	Париж	24	997
1904	Сент-Луїс	13	651
1908	Лондон	22	203
1912	Стокгольм	28	2547
1916	Не проводилися		
1920	Антверпен	29	2678
1924	Париж	44	3092
1928	Амстердам	46	3014
1932	Лос-Анжелес	37	1408
1936	Берлін	49	4066
1940	Не проводилися		
1944	Не проводилися		
1948	Лондон	58	4099
1952	Гельсінкі	69	4925
1956	Мельбурн	67	3184
1960	Рим	83	5348
1964	Токіо	93	5140
1968	Мехіко	112	5530
1972	Мюнхен	121	7123
1976	Монреаль	92	6028
1980	Москва	80	5217
1984	Лос-Анжелес	140	6797
1988	Сеул	159	8465
1992	Барселона	169	9367
1996	Атланта	197	10320
2000	Сідней	199	10651
2004	Афіни	202	10625
2008	Пекін	204	11099
2012	Лондон	204	10500
2016	Ріо-де-Жанейро	207	11303
2020	Токіо		

Зимові Олімпійські ігри

Рік	Місто	Кількість	
		країн	учасників
1924	Шамоні	16	258
1928	Санкт-Моріц	25	464
1932	Лейк-Плесід	17	252
1936	Гарміш-Партенкірхен	28	668
1948	Санкт-Моріц	28	669
1952	Осло	30	694
1956	Картіна д'Ампеццо	31	820
1960	Скво-Веллі	30	665
1964	Інсбрук	36	1091
1968	Гренобль	37	1158
1972	Саппоро	35	1006
1976	Інсбрук	37	1123
1980	Лейк-Плесід	37	1072
1984	Сараєво	49	1274
1988	Калгарі	57	1423
1992	Альбервіль	64	1801
1994	Ліллекхаммер	67	1739
1998	Нагано	72	2302
2002	Солт-Лейк-Сіті	77	2399
2006	Турин	80	2508
2010	Ванкувер	82	2500
2014	Сочі	88	2800
2018	Пхьончхан		
2022	Пекін		

Розгляньте плакати.
Обговоріть символи, характерні
для кожних Олімпійських ігор.

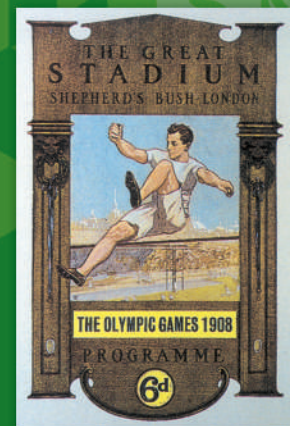
Афіни, 1896

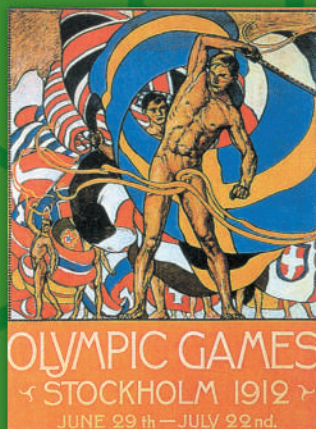
Париж, 1900

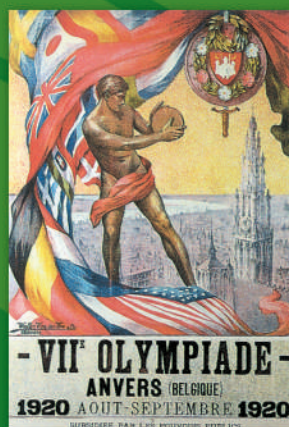
Сент-Луїс, 1904

Лондон, 1908

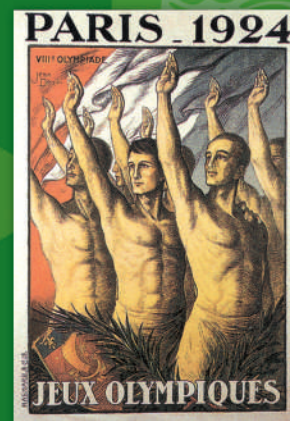
Стокгольм, 1912

Антверпен, 1920

Шамоні, 1924

Париж, 1924

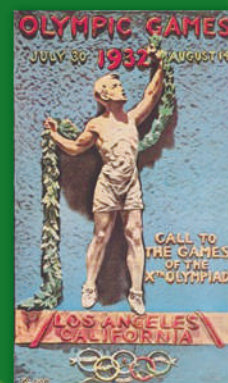
Санкт-Моріц, 1928

Амстердам, 1928

Лейк-Плесід, 1932,

Лос-Анджелес, 1932

Гармш-Партенкірхен,
1936

Берлін, 1936

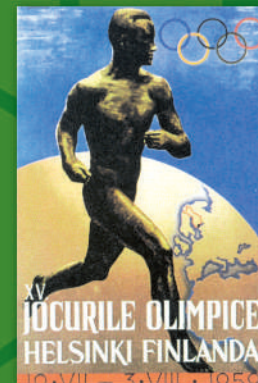
Санкт-Моріц, 1948

Лондон, 1948

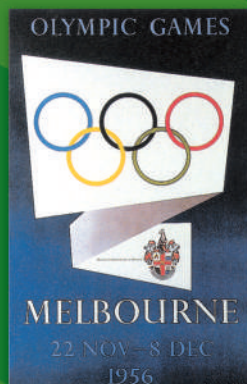
Осло, 1952

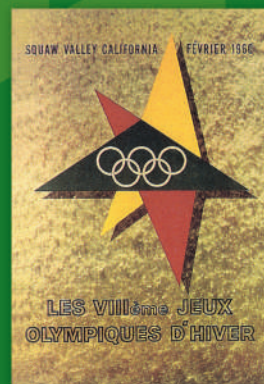
Гельсінкі, 1952

Кортіна д'Ампеццо,
1956

Мельбурн, 1956

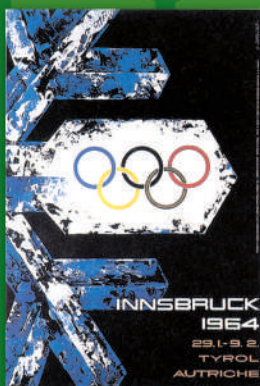

Скво-Веллі, 1960

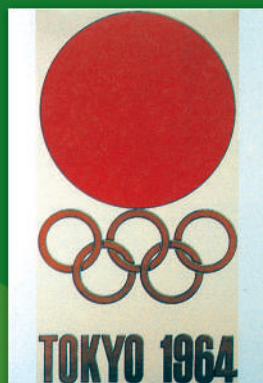

Рим, 1960

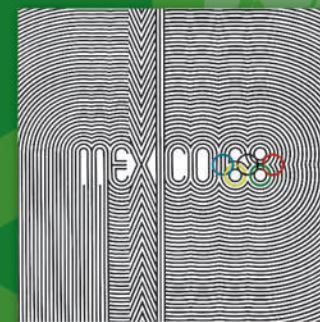
Інсбрук, 1964

Токіо, 1964

Гренобль, 1968

Мехіко, 1968

Саппоро, 1972

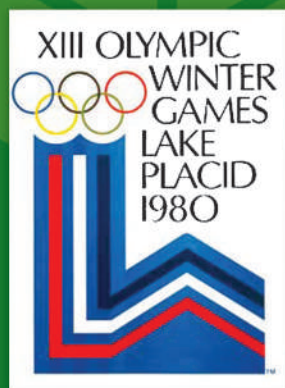
Мюнхен, 1972

Інсбрук, 1976

Монреаль, 1976

Лейк-Плесід, 1980

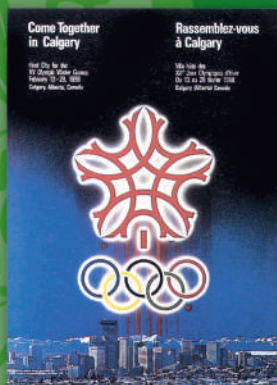
Москва, 1980

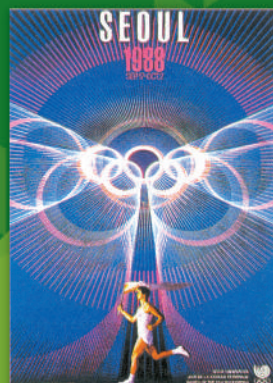
Сараєво, 1984

Лос-Анджелес, 1984

Калгарі, 1988

Сеул, 1988

Альбервіль, 1992

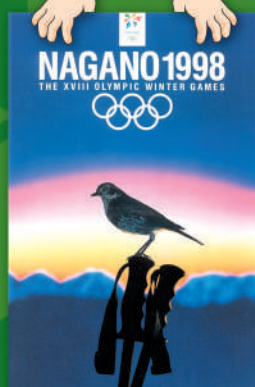
Барселона, 1992

Лілехаммер, 1994

Атланта, 1996

Нагано, 1998

Сідней, 2000

Солт-Лейк-Сіті, 2002

Афіни, 2004

Турин, 2006

Ванкувер, 2010

Лондон, 2012

Сочі, 2014

Ріо-де-Жанейро, 2016

Пхьончхан, 2018

Токіо, 2020

Уяви, що у 2024 р. у твоєму місті відбудуться Ігри Олімпіади.
Спробуй розробити і намалювати плакат цих Ігор.
Укажи символи, які ти використав у своєму малюнку

Види спорту у програмах Ігор Олімпіад

Сьогодні олімпійська програма включає 28 видів спорту, до яких входять 42 дисципліни.

Бадмінтон
 Баскетбол
 Бокс
 Боротьба (греко-римська, вільна)
 Важка атлетика
 Велоспорт (BMX, маунтенбайк, гонки на шосе та треку)
 Веслування академічне
 Веслування на байдарках і каное (слалом, спринт)
 Вітрильний спорт
 Водні види спорту (плавання, синхронне плавання, стрибки у воду, водне поло, марафонське плавання)
 Волейбол (волейбол, пляжний волейбол)
 Гандбол
 Гімнастика (спортивна гімнастика, художня гімнастика, стрибки на батуті)
 Гольф
 Дзюдо
 Кінний спорт (виїздка, триборство, конкур)
 Легка атлетика
 Регбі
 Стрільба кульова
 Стрільба з лука
 Сучасне п'ятиборство
 Теніс
 Теніс настільний
 Тріатлон
 Тхеквондо
 Фехтування
 Футбол
 Хокей

Види спорту у програмах зимових Олімпійських ігор

У тих країнах, де низькі температури перетворюють воду на кригу, а дощ — на сніг, популярними є такі зимові види спорту, як ковзанярський, лижний та санний. Перші Олімпійські ігри, де проходили змагання з цих видів спорту, відбулися 1924 р. в Шамоні (Франція). З того часу зимові Олімпійські ігри проводяться кожні чотири роки.

Сьогодні програма зимових Олімпійських ігор включає 15 дисциплін із 7 видів спорту: ковзанярського спорту, хокею, керлінгу, лижного, біатлону, санного, бобслею.

Біатлон

Бобслей (бобслей, скелетон)

Керлінг

Ковзанярський спорт (фігурне катання на ковзанах, швидкісний біг на ковзанах, шорт-трек)

Лижний спорт (гірськолижний спорт, лижні гонки, лижне двоборство, сноубординг, стрибки на лижах з трампліна, фристайл)

Санний спорт

Хокей на льоду

Джессі Оуенс (США) — чотириразовий олімпійський чемпіон (в бігу на 100 та 200 м, естафетному бігу 4 x 100 м та стрибках у довжину) (1936 р.). 25 травня 1935 р. протягом години він встановив п'ять світових рекордів, один з яких — у стрибку в довжину — залишався неперевершеним протягом чверті століття.

Визначні спортивні досягнення

До історії олімпійського спорту золотом дивовижних перемог вписано імена багатьох спортсменів. Але й у цій славетній шерензі виділяються ті, чиї разючі досягнення становлять гордість олімпійського спорту, якими пишаються їхні країни та увесь олімпійський рух.

Лариса Латиніна (СРСР, Україна) — володарка найбільшої в історії жіночого спорту колекції з 18 олімпійських нагород (спортивна гімнастика), половина з яких — найвищої проби (1956—1964). Найтитлованіша олімпійська чемпіонка ХХ ст.

Пааво Нурмі (Фінляндія) — володар найбільшої кількості олімпійських нагород з легкої атлетики — 12 медалей (9 — золотих, 3 — срібні). Виступав на олімпійській арені у 1920—1928 рр.

Борис Шахлін (СРСР, Україна) — володар 13 олімпійських нагород зі спортивної гімнастики (7 — золоті). Б. Шахлін сховався на найвищу сходику п'єдесталу пошани на трьох Іграх Олімпіад (1956—1964).

Лідія Скоблікова (СРСР, Росія) — володарка найбільшої кількості золотих олімпійських медалей — 6 — у швидкісному бігу на ковзанах (1960—1964).

Франсіна Бланкерс-Кун (Нідерланди) — перша жінка в історії, яка виборола чотири золоті медалі на Іграх однієї Олімпіади (1948), п'ятиразова чемпіонка Європи. Встановила 16 світових рекордів у 8 видах змагань з легкої атлетики: у бігу на 100 ярдів, 100 м, 200 м, 80 м з бар'єрами, естафеті 4х100 м, стрибках у висоту й довжину, п'ятиборстві. У 1999 р. IAAF визнала її кращою легкоатлеткою ХХ ст.

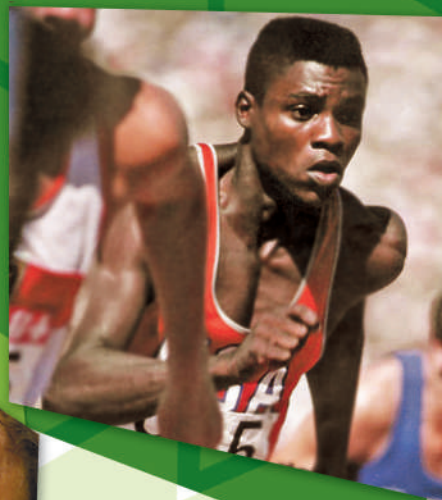

Райнер Клімке (ФРН) — шестиразовий олімпійський чемпіон (1964, 1968, 1976, 1984 (2), 1988) — найвище досягнення в кінному спорті — шестиразовий чемпіон світу, десятиразовий чемпіон Європи.

Біргіт Фішер (Німеччина) – одна з найтитулованіших спортсменок в історії спорту. Восьмиразова олімпійська чемпіонка (1980, 1988, 1992, 1996, 2000, 2004), володарка 12 олімпійських медалей, 35-разова чемпіонка світу з веслування на байдарках і каное. Наймолодша за віком (18 років у 1980) і найстарша за віком (42 роки у 2004) олімпійська чемпіонка з веслування на байдарках і каное. Єдина жінка в історії спорту, яка завойовувала олімпійські нагороди протягом 24 років.

Карлтон Льюїс (США) дев'ятиразовий олімпійський чемпіон у змаганнях з бігу на 100, 200 м, естафеті 4 x 100 м та стрибках у довжину, восьмиразовий чемпіон світу. Один з небагатьох спортсменів, який зумів завоювати «золото» на чотирьох Олімпіадах поспіль (1984 – 1996).

Стівен Редгрейв (Велика Британія) – незважаючи на цукровий діабет, досяг великих успіхів у спорті – п'ятиразовий олімпійський чемпіон (1984, 1988, 1992, 1996, 2000), дев'ятиразовий чемпіон світу з веслування академічного.

Сергій Бубка (СРСР, Україна) — олімпійський чемпіон зі стрибків з жердиною (1988), шестиразовий чемпіон світу, встановив 35 світових рекордів (у приміщеннях і на відкритому повітрі). Нагороджений Лореус Спорт Еворд (Laureus Sport Award) Академією всесвітнього спорту в номінації «Досягнення століття» (2003), визнаний чемпіоном ЮНЕСКО в номінації «Спорт» (2008).

Майкл-Фред Фелпс – 23-разовий олімпійський чемпіон з плавання. Абсолютний рекордсмен за кількістю олімпійських нагород – 28 – (23 золотих, 3 срібні та 2 бронзові) в історії Олімпійських ігор. На Іграх XXIX Олімпіади (2008) завоював 8 золотих олімпійських медалей, 7 – зі світовим рекордом. На Іграх XXX Олімпіади (2012) завоював 4 золотих медалі. На Іграх XXXI Олімпіади (2016) завоював 5 золотих і 1 срібну нагороду. На його рахунку 39 світових рекордів.

Бйорн-Ерланд Делі (Норвегія) — володар найбільшої кількості олімпійських нагород з лижних гонок — 12 медалей (8 — золотих, 4 — срібні) (1992—1998).

Жанні Лонго — легендарна французька велогонщиця, чемпіонка (1996 р.), дворазовий срібний (1992, 1996) і бронзовий призер (2000) Ігор Олімпіад, 13-разова чемпіонка світу, 59-разова чемпіонка Франції. Свою останню олімпійську медаль здобула у 42 роки.

Усейн Болт — легкоатлет із Ямайки, який спеціалізується в бігу на короткі дистанції (100 і 200 м), восьмцразовий олімпійський чемпіон, 11-разовий чемпіон світу.

Чесна гра в спорті

Чесна гра – це дещо більше, ніж просте дотримання правил. Ігри та змагання дають нагоду досягти – разом із суперниками – досконалості. Шахраїв до гри не допускають. Сучасні вимоги до чесної гри у спорті базуються на особистій самооцінці та любові до гри.

Коли я чесно граю, то:

- *дотримуюсь правил;*
- *поважаю суддів та приймаю їхні рішення;*
- *даю кожному рівний шанс для досягнення результатів;*
- *сам постійно контролюю свої дії.*

«Фейр Плей» – кодекс спортивної честі

У перекладі з англійської цей вираз означає «чесна гра». «Фейр Плей» – це збірка правил, яких дотримуються спортсмени, тренери, уболівальники та всі, хто пов'язаний зі спортом.

Для заохочення лицарської поведінки спортсменів використовують різні нагороди. Одна з них – «Трофей П'єра де Кубертена за благородний вчинок». Щорічно цей трофей отримує спортсмен за приклад чесної гри – незалежно від того, відомий він чи ні, любитель, чи професіонал та який у нього вік. Тобто цю нагороду може отримати кожен. Такий вчинок повинен бути здійснений згідно зі справедливими законами спорту та з гуманних спонукань.

Fair Play

«Трофей П'єра де Кубертена за благородний вчинок», яким нагороджують спортсмена за рішенням Міжнародного комітету «Фейр Плей».

Участь жінок в олімпійському спорті

Наслідуючи традиції олімпійського спорту Стародавньої Греції, П'єр де Кубертен категорично був проти участі жінок в олімпійських змаганнях. Проте його погляди на цю проблему не зупинили участі жінок в Іграх. Уперше жінки взяли участь в Іграх II Олімпіади, які відбулись у 1900 р. в Парижі. Першою олімпійською чемпіонкою сучасності стала англійська тенісистка Шарлотта Купер. З роками участь жінок в Олімпійських іграх значно зростає. Сьогодні жінки змагаються у понад 47 % видів олімпійських змагань. Особливі зусилля для цього доклали МОК та міжнародні спортивні федерації.

Види змагань у програмах Олімпійських ігор

Ігри Олімпіад

Рік	Усього видів змагань	Жіночі види змагань	% від загальної кількості
1896	43	0	
1900	86	3	3,5
1904	89	3	3,3
1908	107	3	2,8
1912	102	6	5,9
1916			
1920	152	6	3,9
1924	126	11	8,73
1928	109	14	12,84
1932	117	14	11,96
1936	129	15	11,62
1948	136	19	13,97
1952	149	25	16,77
1956	151	26	17,21
1960	150	29	19,33
1964	163	33	20,24
1968	172	39	22,67
1972	195	43	22,05
1976	198	49	24,74
1980	203	50	24,63
1984	221	62	28,05
1988	237	74	31,22
1992	257	86	33,46
1996	271	97	35,79
2000	300	120	40,00
2004	301	124	41,20
2008	302	127	42,05
2012	302	132	43,70
2016	306	134	43,79

Зимові Олімпійські ігри

Рік	Усього видів змагань	Жіночі види змагань	% від загальної кількості
1924	16	2	12,5
1928	14	2	14,28
1932	14	2	14,28
1936	17	3	17,64
1948	22	5	22,72
1952	22	6	27,27
1956	24	7	29,16
1960	27	11	40,74
1964	34	13	38,23
1968	35	13	37,14
1972	35	13	37,14
1976	37	14	37,83
1980	38	14	36,84
1984	39	15	38,46
1988	46	18	39,13
1992	57	25	43,86
1994	61	27	44,26
1998	68	31	45,58
2002	78	36	46,15
2006	84	39	46,42
2010	86	40	46,95
2014	98	47	47,96

ЦІКАВО

На початку 1980-х років завдяки активним зусиллям Хуана Антоніо Самаранча, сьомого президента МОК, жінки стали займати керівні посади у міжнародній олімпійській системі. За рішенням МОК не менше 20 % всіх посад у структурах Міжнародного олімпійського комітету, національних олімпійських комітетів і міжнародних спортивних федерацій повинні займати жінки.

Технічний прогрес на службі Олімпійських ігор

1936 р. — Берлін — телебачення вперше висвітлює Олімпійські ігри.

1960 р. — Рим — вперше здійснюється повна телевізійна трансляція Олімпійських ігор.

1980 р. — Москва — центральний комп'ютер Ігор має зв'язок з агенціями новин.

1996 р. — Атланта — вперше з'явився веб-сайт Олімпійських ігор.

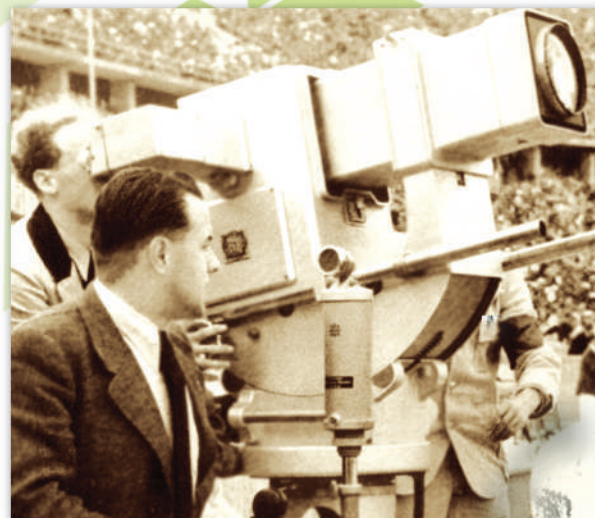
2000 р. — Сідней — вперше впроваджено електронну систему продажу товарів з олімпійською символікою.

2004 р. — Афіни — вперше впроваджено об'єднану систему інформаційного забезпечення Ігор.

2008 р. — Пекін — уперше транслювано Олімпійські ігри у форматі телебачення високої роздільної здатності (HDTV)

2012 р. — Лондон — уперше всі змагання були зняті з використанням формату "Super Hi-Vision" — найсучаснішої телевізійної системи в світі

2014 р. — Сочі — вперше використано електронну систему подачі стартового сигналу в ковзанярському спорті та спеціальні комп'ютерні програми для забезпечення суддівства у фігурному катанні.

Телевізійна трансляція Олімпійських ігор уперше відбулася в 1936 р. на Іграх XI Олімпіади в Берліні

Роботи-перекладачі зі штучним інтелектом з програмним забезпеченням GenieTalk, що здатні розпізнавати голос і «розмовляти» на 29 мовах, допоможуть подолати мовний бар'єр гостям зимової Олімпіади в Пхьончхані.

Засоби масової інформації

Представники засобів масової інформації були присутні вже на Іграх I Олімпіади 1896 р. в Афінах. Це були 11 фотографів, завдяки яким ми сьогодні так багато знаємо про ці Ігри і видатних спортсменів, які брали в них участь.

1924 р. було створено Міжнародну асоціацію спортивних журналістів, яка відіграла дуже важливу роль у популяризації Олімпійських ігор.

1967 р. став роком створення комісії МОК із преси, 1971 р. — комісії МОК із телебачення, 1983 р. — комісії МОК із радіо. Ці заходи забезпечили міцний зв'язок Міжнародного олімпійського комітету із засобами масової інформації.

Трансляції змагань Ігор Олімпіади в Пекіні зібрали понад 4 млрд глядачів біля екранів телевізорів.

Події зимових Олімпійських ігор у Ванкувері висвітлювали близько 10 тис. акредитованих журналістів.

Понад 21 тис. акредитованих представників ЗМІ висвітлювали Ігри в Лондоні для світової аудиторії, що нараховує понад 4 млрд глядачів.

Мовною службою зимових Олімпійських ігор в Сочі здійснювалася трансляція на 159 країн на 464 каналах.

Міжнародний медіа центр Каннин, оснащений з використанням новітніх технологій для обслуговування XXIII зимових Олімпійських ігор 2018 р.

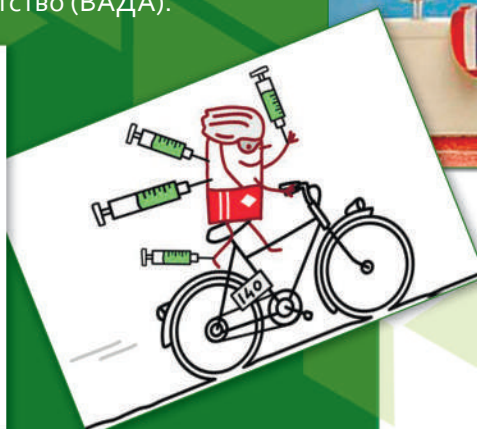
Випробування в олімпійському спорті

Олімпійський рух стикається у своєму розвитку зрізними випробуваннями і протиріччями. Найбільш актуальними важливими є допінг, необ'єктивність суддівства, збереження здоров'я атлетів, охорона довкілля, безпека.

Допінг

Допінг надає спортсменам, які застосовують допінгові засоби, однобічну перевагу над тими суперниками, які їх не застосовують, що є грубим порушенням філософії олімпізму, яка передбачає рівні умови для всіх спортсменів. Застосування допінгу шкодить здоров'ю спортсменів і може навіть загрожувати їхньому життю. Трагічний випадок із датським велогонщиком К. Єнсенем унаслідок застосування амфітаміну на змаганнях Олімпійських ігор 1960 р. в Римі, спонукав МОК створити медичну комісію та розпочати боротьбу з допінгом. Перші проби на застосування стимуляторів узято в 1964 р. в Токіо, а в 1968 р. на зимових та літніх Іграх медична комісія МОК уперше здійснила широкий антидопінговий контроль, який пройшли 753 спортсмени. Вперше спортсмена було дискваліфіковано за вживання допінгу саме у 1968 р. на Іграх Олімпіади у Мехіко. Вжитим допінгом був алкоголь.

У 1999 р. для координації боротьби проти використання заборонених препаратів у спорті за підтримки МОК було створено Всесвітнє антидопінгове агентство (ВАДА).

Травматизм

Травми під час тренування і змагань ламають кар'єру багатьох видатних спортсменів, нерідко знецінюючи їхню самовіддану працю.

Ніщо не може бути таким важливим для олімпійського руху, як здоров'я і благополуччя спортсменів під час проведення будь-яких спортивних змагань.

Травми, що трапляються і під час тренування, і на змаганнях, є однією з головних небезпек, що загрожують спортсменам

Жан Беленюк (Україна) — срібний призер Ігор XXXI Олімпіади 2016 р. у Ріо-де-Жанейро з греко-римської боротьби.

Необ'єктивне суддівство

Через необ'єктивне суддівство у різних видах спорту нехтується один із найважливіших принципів олімпізму — справедливості та рівних можливостей для всіх учасників Ігор.

Через необ'єктивне суддівство у різних видах спорту нехтується один із найважливіших принципів олімпізму — справедливості та рівних можливостей для всіх учасників Ігор.

Охорона довкілля

Проведення Олімпійських ігор ставить перед їх організаторами серйозні екологічні проблеми. Будівництво спортивних споруд та інших об'єктів інфраструктури Ігор, розміщення учасників і гостей, присутність сотень тисяч туристів, транспортне обслуговування й утилізація відходів — все це створює потенційну загрозу довкіллю і вимагає вжиття запобіжних заходів, аби уникнути забруднення навколишнього середовища.

Після завершення великих міжнародних змагань на стадіонах та прилеглих до них місцях нерідко залишається безліч сміття, харчових відходів, порожніх пляшок, що створює загрозу навколишньому середовищу.

Безпека

Окремою проблемою, що постає перед організаторами Олімпійських ігор, є необхідність забезпечення безпеки Ігор, учасників, гостей та глядачів, протидія потенційним терористичним загрозам. На Іграх XXIX Олімпіади 2008 р. в Пекіні було задіяно 110 тис. осіб, які забезпечували безпеку на спортивних спорудах, у місцях змагань та проживання спортсменів, роботи представників засобів масової інформації, в громадських місцях міста.

Для забезпечення безпеки під час проведення Ігор XXX Олімпіади в Лондоні було задіяно 500 000 CCTV-камер для контролю за транспортним потоком і потоком людей по всьому місту, керовані з єдиного командного пункту.

На XXII зимових Олімпійських іграх у Сочі використовувалися система безпеки «Security Overlay Domain System» (SODS), інформаційна система контролю доступу на олімпійські об'єкти, сполучена з системою акредитації та квитковою системою Ігор і прикордонною службою Росії.

Для посилення безпеки під час проведення Ігор у Пхьончхані на допомогу поліції, організатори мають намір широко використовувати роботів.

Довкілля після закінчення Олімпійських ігор

Заходи безпеки під час Ігор XXXI Олімпіади в 2016 р. в Ріо-де-Жанейро

ЗАПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

1. Де відбулися I Міжнародні Олімпійські ігри сучасності?

А. В Афінах (Греція).
Б. У Римі (Італія).

В. У Парижі (Франція).
Г. У Стокгольмі (Швеція).

2. Представники скількох країн узяли участь у I Міжнародних Олімпійських іграх сучасності?

А. 20.
Б. 30.

В. 14.
Г. 25.

3. У скількох видах спорту змагалися на I Міжнародних Олімпійських іграх сучасності?

А. 10.
Б. 9.

В. 20.
Г. 30.

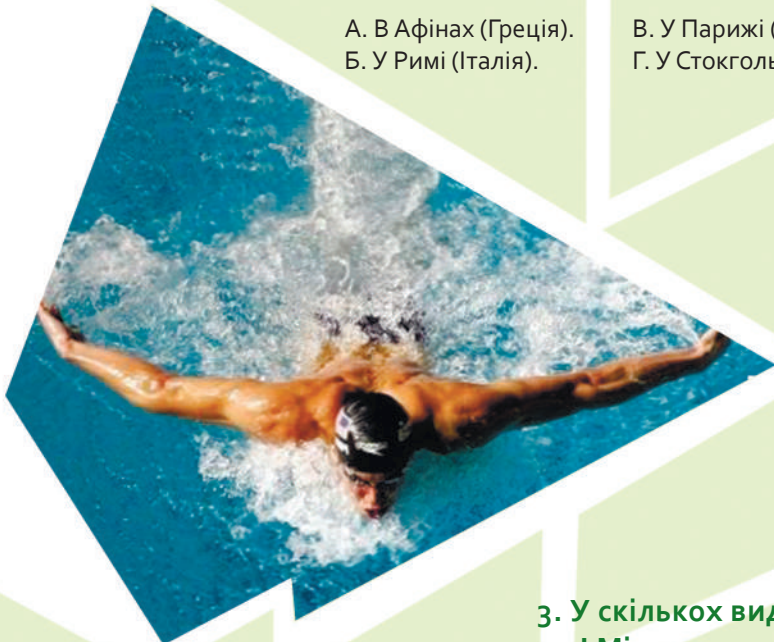
4. Як часто проводяться Олімпійські ігри?

А. Один раз на чотири роки.
Б. Щорічно.
В. Один раз на два роки.
Г. Один раз на п'ять років.

5. Коли було офіційно проведено перші зимові Олімпійські ігри?

А. 1896 р.
Б. 1928 р.

В. 1952 р.
Г. 1924 р.

6. Представники скількох країн узяли участь у перших зимових Олімпійських іграх?

- А. 10. В. 20.
Б. 9. Г. 16.

7. Де було офіційно проведено перші зимові Олімпійські ігри?

- А. Афіни (Греція).
Б. Санкт-Мориц (Швейцарія).
В. Осло (Норвегія).
Г. Шамоні (Франція).

8. Що отримує від Міжнародного олімпійського комітету переможець Олімпійських ігор?

- А. Золоту медаль та грошову винагороду.
Б. Подяку та довічну стипендію.
В. Золоту олімпійську медаль та диплом.
Г. Документ про довічну пошану.

9. На якому континенті зародилися і відродилися Олімпійські ігри?

- А. Африка. В. Америка.
Б. Азія. Г. Європа.

10. Коли і де було проведено І Юнацькі Олімпійські ігри?

- А. 2010 р., Сінгапур.
Б. 2012 р., Лондон (Велика Британія).
В. 2014 р., Нанкін (Китай).
Г. 2010 р., Познань (Польща).

11. Коли і де були проведені I зимові Юнацькі Олімпійські ігри?

- А. 2010 р., Харбін (Китай).
- Б. 2012 р., Інсбрук (Австрія).
- В. 2012 р., Ліллекхаммер (Норвегія).
- Г. 2014 р., Куопіо (Фінляндія).

12. Яка цінність не є олімпійською?

- А. Дружба.
- Б. Досконалість.
- В. Співчуття.
- Г. Повага.

13. Скільки Ігор Олімпіад не проводили через світові війни?

- А. 2.
- Б. 3.
- В. 4.
- Г. 6.

14. Скільки видів спорту входить до програми Ігор Олімпіад?

- А. 28.
- Б. 30.
- В. 24.
- Г. 26.

15. Скільки видів спорту входить до програми зимових Олімпійських ігор?

- А. 8.
- Б. 10.
- В. 7.
- Г. 6.

16. Скільки олімпійських нагород в колекції найтитулованішої української гімнастки Лариси Латиніної?

- А. 20. В. 14.
Б. 30. Г. 18.

17. Назвіть ім'я абсолютного рекордсмена за кількістю олімпійських нагород.

- А. Лариса Латиніна (Україна).
Б. Майкл Фелпс (США).
В. Усейн Болт (Ямайка)
Г. Бйорн Делі (Норвегія).

18. Що означає словосполучення Fair Play (Фейр Плей)?

- А. Чесна гра.
Б. Допомога партнеру.
В. Перемога над суперником.
Г. Вихід до фінальних змагань.

19. Де відбудуться Ігри XXXII Олімпіади 2020 р.?

- А. У Стамбулі. В. У Баку.
Б. У Мадриді. Г. У Tokyo.

ВІДПОВІДІ

1. А	11. Б
2. В	12. В
3. Б	13. Б
4. А	14. А
5. Г	15. В
6. Г	16. Г
7. Г	17. Б
8. В	18. А
9. Г	19. Г
10. А	

Європейські олімпійські комітети (ЕОК)

Ідея об'єднання європейських національних олімпійських комітетів належить Джуліо Онесті (Італія), Раулю Молле (Бельгія) і Раймонду Гафнер (Швейцарія). Вона була висловлена 1967 р. у Тегерані, що згодом привело до створення Асоціації національних олімпійських комітетів.

Створення Континентальної асоціації європейських НОК (АЄНОК) відбулося на Асамблеї 1968 р. у Версалі, що проходила під керівництвом її першого Президента графа Жана де Бомона. Офіційне визнання Асоціація отримала лише у 1975 р. у Ліссабоні, де було представлено статут та задекларовано остаточну назву "Асоціація європейських НОК".

У період з 1968 по 1989 рр. АЄНОК очолювали президенти: Жак де Бомон (1969–1976), Бо Бенгтсон (1976–1980 рр.), Франко Карраро (1980–1987 рр.), Курт Хеллер (1987–1989 рр.).

У 1995 р. АЄНОК змінила назву на Європейські олімпійські комітети (ЕОК). У різні роки їх очолювали Жак Рогге (1989–2001 рр.), Маріо Песканте (2001–2006 рр.), Патрік Хікі (2006–2016 рр.), Янез Косьянчич (з 2016 р. до сьогодні).

Жак Рогге

1990 р. за ініціативи восьмого президента Міжнародного олімпійського комітету Жака Рогге, який на той час очолював асоціацію «Європейські олімпійські комітети», було прийнято рішення про проведення один раз на два роки зимових і літніх Європейських юнацьких олімпійських днів (ЄЮОД). Саме так уперше було названо змагання молодих атлетів.

Емблема АЄНОК

Емблема ЕОК

І літні ЄЮОД відбулися 1991 р. у Брюсселі, а через два роки в італійському місті Аоста пройшли І зимові Європейські юнацькі олімпійські дні.

Згодом змагання молодих атлетів Європи стали називатися Європейськими молодіжними олімпійськими фестивалями (ЄМОФ). Європейський молодіжний олімпійський фестиваль є найголовнішою спортивною подією для молодих спортсменів віком від 14 до 18 років із 50 європейських країн.

На літніх Європейських молодіжних олімпійських фестивалях програма, як правило, включала десять видів спорту, чотири з яких – ігрові командні. Країни-учасниці (за винятком країни-організатора) могли виступати тільки в одному ігровому командному виді. До програми усіх літніх фестивалів, яких було дев'ять, входили: баскетбол, волейбол, гімнастика (в 1991 р. – художня, на всіх наступних – спортивна), дзюдо, легка атлетика і плавання.

На більшості фестивалів проводилися змагання з велосипедних гонок на шосе, гандболу, тенісу та футболу. В різні роки включалися бадмінтон, вітрильний спорт, веслування на байдарках і каное, настільний теніс, хокей на траві. Слід відмітити, що змагання зі спортивної гімнастики проводяться тільки серед дівчат, а з велоспорту – серед юнаків.

Особливістю проведення змагань з ігрових видів спорту є те, що у двох видах спорту беруть участь тільки команди дівчат, а в двох інших – тільки команди юнаків. Рішення про те, в яких видах змагатимуться дівчата, а в яких юнаки, приймається Оргкомітетом конкретного фестивалю за згодою Європейського олімпійського комітету.

Рік	Місто	Види спорту	НОКи	Учасники
1991	 Брюссель	10	33	2084
1993	 Аоста	5	33	708
1993	 Фольксвард	10	43	1874
1995	 Андорра	4	40	740
1995	 Бат	10	47	1709
1997	 Сундсвалль	6	41	991
1997	 Лісабон	10	47	2500
1999	 Попрад-Татри	7	40	819
1999	 Есбйорг	11	48	2324
2001	 Вуокатті	7	40	1111
2001	 Мурсія	10	48	2500
2003	 Бліда	7	41	1242
2003	 Париж	10	48	2500
2005	 Монті	8	41	1184
2005	 Ліньяно	11	48	3965
2007	 Хака	6	43	1284
2007	 Белград	11	48	3000
2009	 Щирк	9	47	1615
2009	 Тампере	9	49	3302
2011	 Ліберец	8	44	1462
2011	 Трабзон	9	49	3138
2013	 Брашов	8	45	1465
2013	 Утрехт	9	49	3143
2015	 Форарльберг, Ліхтенштейн	8	45	1519
2015	 Тбілісі	9	50	3304
2017	 Ерзурум	9	34	650
2017	 Дьйор			
2019	 Сараєво			
2019	 Мінськ			

Європейські юнацькі олімпійські фестивалі

ЦІКАВО

За всю історію пройшло 12 літніх і 13 зимових фестивалів, в яких взяли участь понад 40 000 найсильніших молодих спортсменів із країн Європи.

Яна Клочкова

Незважаючи на те що ці фестивалі мають досить коротку історію, вони вже зуміли довести свою значущість. Аналізуючи склад учасників ЄЮОФ, можна простежити таку тенденцію: більшість учасників згодом потрапляє в основні збірні команди своїх країн, успішно виступає на Олімпійських іграх та інших міжнародних змаганнях.

Габрієла Сабо

*Пітер Ван ден
Хугенбанд*

Євгенія Раданова

Крістіна Шмигун

У різні роки у фестивалях брали участь світові зірки сучасного спорту: чотириразова олімпійська чемпіонка з плавання Яна Клочкова, триразовий олімпійський чемпіон Пітер ван ден Хугенбанд (Нідерланди), дворазова олімпійська чемпіонка з лижних гонок Крістіна Шмигун (Естонія), олімпійські чемпіонки з легкої атлетики Габріела Сабо (Румунія), Кароліна Клюфт (Швеція), з тенісу Жюстін Енен-Арденн (Бельгія), багаторазовий призер Олімпійських ігор Євгенія Раданова (Болгарія), олімпійська чемпіонка з біатлону Олена Підгрушна, бронзовий призер Ігор Олімпіади зі спортивної гімнастики Лариса Андрія Йордаке (Румунія), олімпійська чемпіонка з плавання Рута Мейлутіте (Литва) та багато інших.

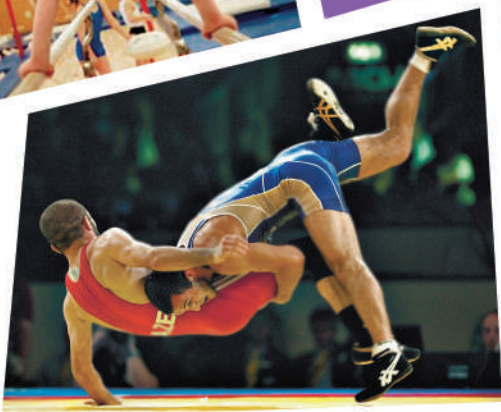

Кароліна Клюфт

*Жюстін
Енен- Арденн*

Жак Рогге відмічав: «Те, що було розпочато як експеримент 1991 р., стало необхідністю для національних олімпійських комітетів. ЄМОД – це єдине олімпійське загальноєвропейське змагання з багатьох дисциплін спорту і тому є одним із найважливіших подій спортивного календаря. ЄМОД – ідеальна можливість підготовки для майбутніх олімпійських спортсменів».

Сьогодні у EYOFs є Статут, що закріплює правила, за якими вони проходять, і встановлює число видів спорту у кількості дев'яти літніх, у тому числі три командних види спорту, і від семи до дев'яти зимових видів спорту, з числа олімпійських. Максимальна кількість учасників 3600 для літнього фестивалю і до 1600 для зимового. Тільки національні олімпійські комітети мають право представляти свою країну на фестивалі. Всі ритуали фестивалю повною мірою відповідають проведенню Олімпійських ігор. Медалі вручаються на церемонії нагородження, де піднімаються національні прапори переможців і виконується національний гімн на честь переможця.

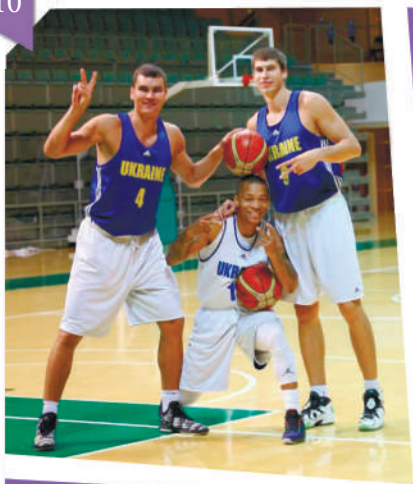

XI зимовий Європейський юнацький олімпійський фестиваль відбувся 16 – 23 лютого 2013 р. у м. Брашов (Румунія). У ньому взяли участь 910 юних спортсменів із 49 країн-членів Європейських олімпійських комітетів. До програми фестивалю увійшли вісім видів спорту: біатлон, гірськолижний спорт, лижні гонки, стрибки з трампліна, сноубординг, хокей, фігурне катання на ковзанах, шорт-трек. На церемонії закриття фестивалю голова організаційного комітету мер м. Брашов Джордже Скрипкару передав олімпійський прапор представникам Австрії та Ліхтенштейну – організаторам XII зимового Європейського юнацького олімпійського фестивалю.

Змагання XII Європейського юнацького олімпійського фестивалю пройшли з 13 по 20 липня 2013 р. у м. Утрехт (Королівство Нідерланди). У змаганнях взяли участь 3300 спортсменів із 49 країн. До програми фестивалю увійшли дев'ять видів спорту: баскетбол, велоспорт-шосе, волейбол, гандбол, дзюдо, легка атлетика, плавання, спортивна гімнастика, теніс. У рамках фестивалю були реалізовані різні освітні та культурні програми. Вперше в історії фестивалів нагороди за перше місце містили справжнє золото – крапля дорогоцінного металу на медалі, що символізує чистоту спорту від допінгу.

З 25 по 30 січня 2015 р. вперше престижний європейський юнацький спортивний форум прийняли відразу дві країни – Австрія (Форарльберг) і Ліхтенштейн. У XII зимовому Європейському юнацькому олімпійському фестивалі взяли участь 908 спортсменів із 45 країн "старого світу", які розіграли 29 комплектів нагород у таких видах програми: гірські лижі, лижні гонки (крос-кантрі), хокей на льоду, сноубординг, стрибки на лижах з трампліна, фігурне катання на ковзанах, біатлон і лижне двоборство. Талісманом фестивалю став бабак Alpu, ім'я якого походить від слів «Альпи» («Alps») і молодь» («Youth»), а також включає перші літери назв країн, що приймають змагання.

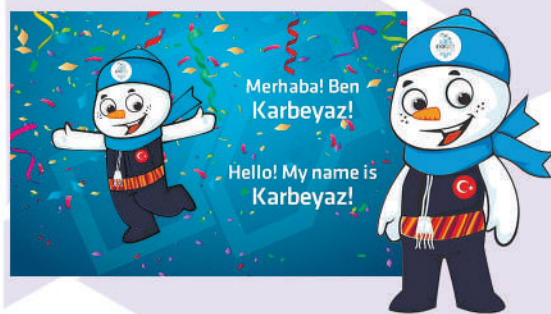

З 25 липня по 2 серпня 2015 р. столиця Грузії – Тбілісі – приймала XIII літній Європейський юнацький олімпійський фестиваль. Близько 3800 спортсменів із 49 країн континенту вели боротьбу за нагороди у дев'яти видах спорту: дзюдо, тенісі, художній гімнастиці, велоспорті, легкій атлетиці, плаванні, волейболі, гандболі та баскетболі. Талісман фестивалю фазан «РАЕКУ» («Піки») є символом міста-організатора змагань – Тбілісі – асоціюється зі стрімкістю і швидкістю.

Право прийняти XIII зимовий Європейський юнацький олімпійський фестиваль отримало м. Ерзурум (Турція). Протягом 11 – 18 лютого 2017 р. 832 юних спортсмена з 40 країн виборювали 39 комплектів медалей у дев'яти видах спорту: хокею, лижних гонок, біатлону, сноубордингу, керлінгу, шорт-треку, стрибків на лижах з трампліна, фігурному катанні.

Талісман фестивалю «Карбейаз» — символнадії на злагоду, мир, дружбу — став джерелом натхнення для юних олімпійців Європи.

GYOR 2017

European Youth
Olympic Festival

Європейський юнацький олімпійський фестиваль готується прийняти угорське місто Дьор. З 23 по 30 липня 2017 р. юні атлети з 50 країн змагатимуться за медалі у 10 видах спорту.

GYOR 2017

European Youth
Olympic Festival

Європейські ігри

Ідея проведення Європейських ігор виникла в середині ХХ ст., проте, серйозно про неї заговорили тільки в 2009 р. У квітні 2011 р. президент ЄОК Патрік Хіккі виступив із пропозицією провести Європейські ігри. Його пропозицію підтримали європейські національні олімпійські комітети і було прийнято рішення провести I Європейські ігри в 2015 р.

8 грудня 2012 р. на 41-й Генеральній асамблеї ЄОК, що проходила в Римі, право проведення I Європейських Ігор у період з 12 по 28 червня 2015 р. отримало м. Баку – столиця Азербайджану.

До програми I Європейських ігор увійшли 20 видів спорту, з яких 16 (25 дисциплін) олімпійських і чотири неолімпійських (6 дисциплін). Неолімпійські види спорту представлені карате, пляжним футболом, баскетболом 3х3 («вуличний баскетбол»), аеробікою з акробатикою. Понад 6000 атлетів із 50 країн розіграли 253 комплекти медалей.

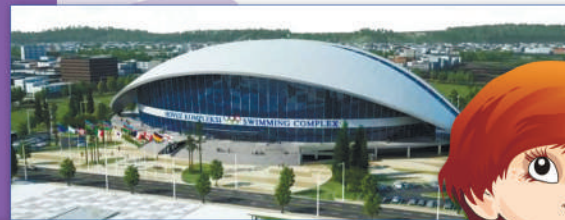
Baku 2015
1st EUROPEAN GAMES

Логотип Ігор виконаний у кольорах національного прапора Азербайджану – синій, зелений, червоний. Він символізує гордість спортивної спадщини азербайджанського народу, а також прихильність до традицій гостинності. Логотип представлений зображенням казкового птаха з народного епосу, а сам контур логотипу схожий на гранат – традиційний і дуже корисний плід цієї південної країни. Крило птаха вдало стилізоване під олімпійський факел.

Офіційним талісманом І Європейських ігор стали образи джейрана (газель) і народження (гранат). Джейран в Азербайджані вважається символом природної краси, витонченості і чистоти. Гранат – це люблячий сонячне світло фрукт, який є символом життя і енергії.

Європейські ігри будуть проводитись один раз на чотири роки – в рік, що передує черговим Іграм Олімпіади. Наступні Європейські ігри пройдуть 2019 р. у столиці Білорусі – Мінську.

ЗАПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

1. Коли було започатковано проведення Європейських юнацьких олімпійських фестивалів?

А. 1995 р.
Б. 1991 р.

В. 1951 р.
Г. 2000 р.

2. Коли і де відбувся перший Європейський юнацький олімпійський фестиваль?

А. 1991 р., Брюссель (Бельгія).
Б. 1993 р., Аоста (Італія).
В. 1995 р., Бат (Велика Британія).
Г. 1997 р., Лісабон (Португалія).

3. Як часто проводяться Європейські юнацькі олімпійські фестивалі?

А. Щорічно.
Б. Один раз на два роки.
В. Один раз на чотири роки.
Г. Один раз на п'ять років.

4. Коли і де було проведено І Юнацькі Олімпійські ігри?

А. 2010 р., Сінгапур.
Б. 2012 р., Лондон (Велика Британія).
В. 2014 р., Нанкін (Китай).
Г. 2010 р., Познань (Польща).

5. Коли і де були проведені І зимові Юнацькі Олімпійські ігри?

А. 2010 р., Харбін (Китай).
Б. 2012 р., Інсбрук (Австрія).
В. 2012 р., Ліллекхаммер (Норвегія).
Г. 2014 р., Куопіо (Фінляндія).

6. Коли відбулися перші Європейські ігри?

- А. 2000 р. В. 2010 р.
Б. 2012 р. Г. 2015 р.

7. Де відбулися перші Європейські ігри?

- А. Баку (Азербайджан).
Б. Стамбул (Туреччина).
В. Катовіце (Польща).
Г. Пекін (Китай).

8. Назвіть офіційний талісман XIII літнього Європейського юнацького олімпійського фестивалю в Тбілісі.

- А. Міккі. В. Піки.
Б. Ріккі. Г. Ніки.

9. Де буде проведено літній Європейський юнацький олімпійський фестиваль у 2019 р.?

- А. Мінськ (Белорусь).
Б. Краків (Польща).
В. Таллін (Естонія).
Г. Лондон (Велика Британія).

10. Де відбудуться III Юнацькі Олімпійські ігри 2018 р.?

- А. Глазго (Велика Британія).
Б. Буенос-Айрес (Аргентина).
В. Гвадалахара (Мексика).
Г. Роттердам (Нідерланди).

11. Де відбулися II зимові Юнацькі Олімпійські ігри 2016 р.?

- А. Ліллекхаммері (Норвегія).
Б. Лейк-Плесід (США).
В. Софія (Болгарія).
Г. Люцерн (Швейцарія).

ВІДПОВІДІ

1. Б.
2. А.
3. Б.
4. А.
5. Б.
6. Г.
7. А.
8. В.
9. А.
10. Б.
11. А

Олімпійська Україна

Олімпійський спорт України багато років був складовою частиною олімпійського руху колишнього Радянського Союзу.

З 1952 по 1988 рік українські спортсмени виступали на Олімпійських іграх у складі збірних олімпійських команд СРСР, а 1992 р. Об'єднаної команди співдружності незалежних держав.

Надзвичайно важливою подією стало створення 22 грудня 1990 р. Національного олімпійського комітету України (НОК). Першим президентом НОК України було обрано дворазового олімпійського чемпіона Валерія Борзова.

9 березня 1992 р. Виконком МОК визнав Національний олімпійський комітет України, і йому було надано статус тимчасового члена.

24 вересня 1993 р. на 101-й сесії МОК було прийнято знаменне для нашої країни та її спорту рішення про повне визнання НОК України. З прийняттям цього рішення Україна стала повноправним членом олімпійського співтовариства.

Національний олімпійський комітет України як громадська організація ставить за мету розвиток, зміцнення та захист олімпійського руху в Україні, сприяння духовному збагаченню людей, обмін цінностями національної культури в дусі олімпізму. НОК України співпрацює з державними, громадськими та іншими організаціями в інтересах спорту й олімпійського руху.

За всі роки існування НОК України його президентами були відомі державні та спортивні діячі.

З 2005 р. Національний олімпійський комітет України очолює Сергій Бубка — олімпійський чемпіон, 35-разовий рекордсмен світу, Герой України.

*Ємблема
НОК України*

*Президент Міжнародного
олімпійського комітету
Хуан Антоніо Самаранч (у центрі)
вручає президенту НОК України
Валерію Борзову (від правої) рішення
МОК про визнання НОК України*

*Сергій Бубка —
президент НОК України*

На знак визнання видатних заслуг у світовому спорті та відданості олімпійським ідеалам найвищою нагородою Міжнародного олімпійського комітету — Олімпійським орденом — було відзначено видатних українців: Володимира Голубничого, Володимира Платонова, Михайла Бака, Бориса Шахліна, Володимира Кулика, Анатолія Усенка.

Протягом 1952 — 2016 рр. українські спортсмени на літніх і зимових Олімпійських іграх вибороли 237 золотих, 172 срібні, 214 бронзових медалей.

Ось імена тих, хто удостоївся двох і більше найвищих (золотих) олімпійських нагород:

Гімнастика спортивна

Лариса Латиніна — 9
Борис Шахлін — 7
Віктор Чукарін — 7
Поліна Астахова — 5
Марія Гороховська — 2
Ніна Бочарова — 2
Маргарита Ніколаєва — 2
Тетяна Гуцу — 2
Лілія Подкопаєва — 2
Рустам Шаріпов — 2
Тетяна Лисенко — 2

Плавання

Яна Клочкова — 4

Волейбол

Юрій Поярков — 2

Легка атлетика

Ольга Бризгіна — 3
Валерій Борзов — 2
Володимир Голубничий — 2
Юрій Сєдих — 2
Людмила Джигалова — 2

Веслування на байдарках і каное

Сергій Чухрай — 3
Володимир Морозов — 2
Сергій Петренко — 2
Юрій Філатов — 2
Олександр Шапоренко — 2
Юрій Чебан — 2

Вітрильний спорт

Валентин Манкін — 3

Бокс

Василь Ломаченко — 2

Сучасне п'ятиборство

Павло Лєдньов — 2

Боротьба вільна та греко-римська

Сергій Белоглазов — 2
Олександр Колчинський — 2

Водне поло

Олексій Баркалов — 2

Важка атлетика

Леонід Жаботинський — 2

Гандбол

Лариса Карлова — 2
Зінаїда Турчина — 2
Людмила Бобрусь — 2
Тетяна Макарець — 2
Наталія Шерстюк — 2

*Оксана Баюл,
1994 р.,
фігурне
катання на
ковзанах*

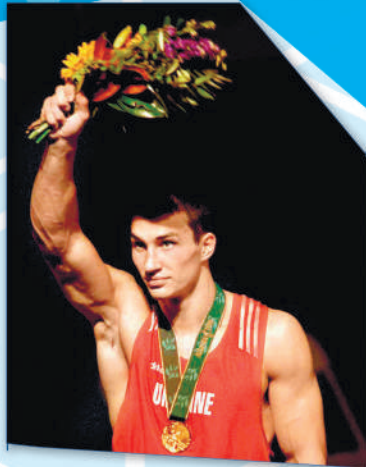

У 1994 р. команда України вперше виступила на зимових Олімпійських іграх у Ліллекхаммері. На зимових Олімпійських іграх спортсмени України здобули за 1994 — 2006 рр. 5 медалей — 1 золоту, 1 — срібну, 3 бронзових.

У 1996 р. команда України вперше взяла участь в Іграх XXVI Олімпіади в Атланті.

Олімпійські чемпіони незалежної України

*Володимир
Кличко,
1996 р.,
бокс*

*Інесса Кравець,
1996 р.,
потрійний
стрибок*

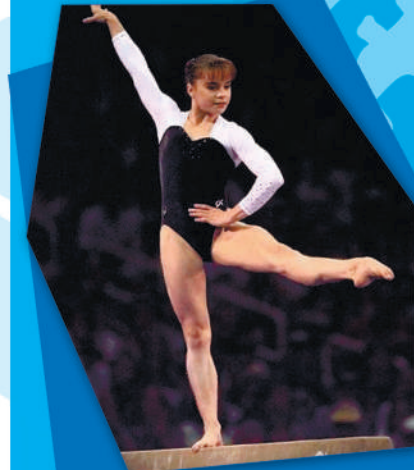
*Катерина Серебрянська, 1996 р.,
гімнастика художня*

*В'ячеслав Олійник,
1996 р.,
боротьба греко-
римська*

*Євген Браславець та Ігор Матвієнко, 1996 р.,
вітрильний спорт*

*Лілія Подкопаєва, 1996 р.,
гімнастика спортивна*

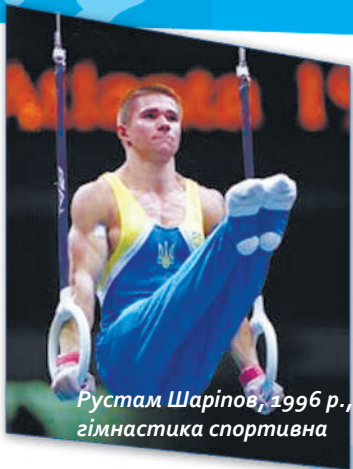
*Тимур Таймазов, 1996 р.,
важка атлетика*

*Ірині Мерлені, 2004 р.,
боротьба вільна*

*Яна Клочкова, 2000 р. (2), 2004 р. (2),
плавання*

*Рустам Шаріпов, 1996 р.,
гімнастика спортивна*

*Юрій Нікітін, 2004 р.,
стрибки на батуті*

*Валерій Гончаров, 2004 р.,
гімнастика спортивна*

*Микола Мільчев, 2000 р.,
стрілба стендова*

*Олена Костевич, 2004 р.,
стрілба кульова*

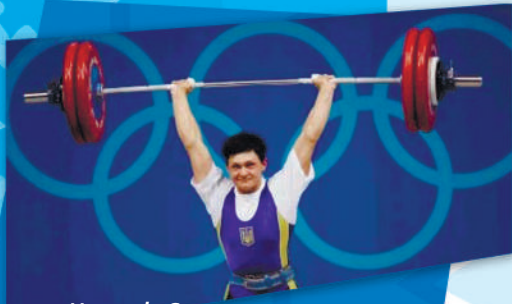
*Ельбрус Тедеев,
2004 р.,
боротьба вільна*

*Наталія Добринська, 2008 р.,
легкоатлетичне семиборство*

Артур Айвазян, 2008 р.

*Наталія Скакун, 2004 р.,
важка атлетика*

*Інна Осипенко-Радомська, 2008 р.,
веслування на байдарках*

*Віктор Рубан, 2008 р.,
стрільба з лука*

*Олександр Петрів, 2008 р.,
стрільба кульова*

*Галина Пундик, Ольга Харлан,
Олена Хомрова і Ольга Жовнір, 2008 р.,
фехтування на шаблях*

*Василь Ломаченко, 2008 р. (1),
2012 р. (1).,
бокс*

*Юрфй Чебан, 2012 р. (1), 2016 р. (1),
веслування на каное*

Олександр Усик, 2012 р., бокс

*Яна Дементьєва, Наталія Довгодько,
Катерина Тарасенко,
Анастасія Коженкова, 2012 р.,
веслування академічне*

*Юлія Джима, Віта Семеренко, Валентина
Семеренко, Олена Підгурська, 2014 р.,
біатлон*

*Яна Шемякіна, 2012 р., фехтування
на шпагах*

*Олексій Торохтій, 2012 р.,
важка атлетика*

*Олег Верняєв, 2016 р.,
гімнастика спортивна*

*Хвала, українські олімпійці, за Вашу силу
молоду! Як між солдатами гвардійці, Ви — перші в
першому ряду. По всій землі хорошу славу несуть
народи вдаль і вшир. Зробили Ви велику справу у
боротьбі за честь і мир.*

Платон Воронько

*Талісмани олімпійської
команди України.
Автор Вадим Яковенко
(Полтава)*

Талісмани олімпійської збірної України — лелеченята

2007 р. в олімпійській збірній України з'явився талісман - пара симпатичних лелеченят. Відтепер наші спортсмени завжди під пильним наглядом цих мудрих птахів, які є особливим символом в українській культурі, адже за давнім повір'ям лелека приносить щастя. Хай щастить нашим спортсменам на Олімпійських іграх.

ЗАПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

1. Хто відповідає за розвиток олімпійського руху в Україні?

- А. Верховна Рада України.
- Б. Національний олімпійський комітет України.
- В. Рада національної безпеки та оборони.
- Г. Кабінет Міністрів України.

2. Якого року створено Національний олімпійський комітет України?

- А. 1991 р.
- Б. 1992 р.
- В. 1990 р.
- Г. 1994 р.

3. Коли відзначають офіційний день народження Національного олімпійського комітету України?

- А. 9 березня.
- Б. 22 грудня.
- В. 9 травня.
- Г. 6 липня.

4. Кого було обрано першим президентом Національного олімпійського комітету України?

- А. Валерія Борзова.
- Б. Леоніда Кравчука.
- В. Івана Федоренка.
- Г. Валерія Лобановського.

5. 9 березня 1992 р. Виконком МОК визнав Національний Олімпійський комітет України. Який статус йому надано?

- А. Надзвичайного члена.
- Б. Тимчасового члена.
- В. Асоціативного члена.
- Г. Дійсного члена.

6. 24 вересня 1993 р. прийнято знаменне рішення про повне визнання НОК України. Де ухвалено це рішення?

- А. 101 сесія МОК, Монако
- Б. Олімпійський конгрес, Париж.
- В. Засідання Виконкому МОК, Лозанна.
- Г. Генеральна асамблея МОК, Лозанна.

7. З 2005 р. Національний олімпійський комітет України очолює шестиразовий чемпіон світу, 35- разовий рекордсмен світу, олімпійський чемпіон, Герой України. Назвіть його і'мя та прізвище.

- А. Віталій Кличко. В. Сергій Бубка.
Б. Валерій Борзов. Г. Олександр Волков.

8. Якого року українські спортсмени у складі збірної команди СРСР уперше взяли участь у олімпійських змаганнях?

- А. 1948 р. В. 1956 р.
Б. 1952 р. Г. 1960 р.

9. Заслужений майстер спорту, чемпіонка Ігор XVI, XVII, XVIII Олімпіад (1956, 1960, 1964 рр.), володарка найбагатшої колекції з 18 олімпійських нагород, 9 з яких — золоті. Багаторазова чемпіонка світу та Європи з гімнастики спортивної. Вона має 53 золоті медалі, завойовані на змаганнях найвищого рівня. Належить до числа десяти найвидатніших спортсменів ХХ ст. Її досягнення занесено до Книги рекордів Гіннеса. Суперзірка сучасного олімпійського руху удостоєна Олімпійського ордена. Назвіть ім'я цієї видатної гімнастки.

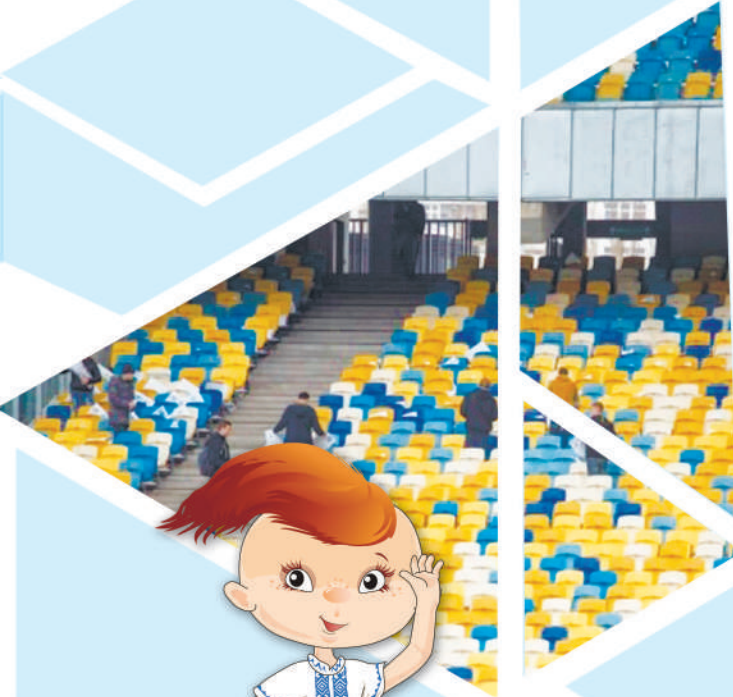
- А. Лариса Латиніна. В. Поліна Астахова.
Б. Марія Гороховська. Г. Ніна Бочарова.

10. У якому виді спорту Борис Шахлін здобув олімпійські нагороди?

- А. Плавання.. В. Легка атлетика.
Б. Гімнастика спортивна. Г. Футбол.

11. Назвіть ім'я та прізвище українського спортсмена, який зійшов на найвищу сходинку олімпійського п'єдесталу пошани 1988 р, 35- разового рекордсмена світу, багаторазового чемпіона світу та Європи.

- А. Сергій Бубка. В. Геннадій Близнацев.
Б. Юрій Прохоренко. Г. Валерій Брумель.

12. У якому виді легкоатлетичної програми в Пекіні 2008 р. Наталія Добринська стала олімпійською чемпіонкою?

- А. Легкоатлетичне багатоборство
- Б. Стрибки у висоту
- В. Метання спису
- Г. Біг на дистанцію 1500 м

13. Вільна боротьба на Олімпійських іграх була прерогативою чоловіків. 2004 р. до програми Ігор уперше ввійшли змагання з цього виду спорту серед жінок. Хто з українських спортсменок здобув перше олімпійське «золото» з боротьби вільної?

- А. Ірині Мерлені.
- В. Тетяна Камарницька.
- Б. Тетяна Лазарева.
- Г. Інеса Ребар.

14. Хто з українських атлетів здобув найбільшу кількість золотих олімпійських медалей за роки незалежності України?

- А. Юрій Чебан (веслування на байдарках і каное).
- Б. Лілія Подкопаєва (гімнастика спортивна).
- В. Яна Клочкова (плавання).
- Г. Василь Ломаченко (бокс).

ВІДПОВІДІ

1. Б	
2. В	
3. Б	8. Б
4. А	9. А
5. Б	10. Б
6. А	11. А
7. В	12. А
	13. А
	14. В